

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

INFOGRAFIKkaa PÄIVÄKODIN MUSIIKITUOKIOIHIN

TEKIJÄ/T Sisko Känninen

SAVONIA AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma

Työn tekijä: Sisko Känninen

Työn nimi: Infografiikka päiväkodin musiikkituokioihin

Ohjaaja: Antti Kares

Yhteistyökumppanit: Laura Känninen ja Inkilänmäen päiväkoti

Sivumäärä/Liitteet: 118 / 6

Päiväys: 10.2.2022

AVAINSANAT

Infografiikka

Musiikkituokiot

Kuvitus

Informaatio

Informaatiomuotoilu

Varhaiskasvatus

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä toteutettiin infografiikka päiväkodin musiikkituokioihin. Tuokiot toteutettiin Inkilänmäen päiväkodissa integroituun ryhmään. Tuokiossa olleet lapset olivat 3-6-vuotiaita. Tuokio tehtiin yhteistyössä Laura Kännisen kanssa, joka vastasi päiväkodissa pidettävistä musiikkituokioista.

Tavoitteena oli tuottaa ymmärrettävää kuvitusta desing for all -periaatteella eri-ikäisille ja -taustaisille lapsille. Kuvien tavoitteena oli olla informaation väline musiikkituokioissa, jotta lapset ymmärtävät paremmin, mitä tuokioiden lauluissa puhutaan ja kuinka heidän toivottiin käyttäytyvän tuokioiden aikana.

Opinnäytetyössä havainnoitiin lasten kuvien ymmärtämistä musiikkituokioissa siten, että kuvat näytettiin heille ilman johdattelua ja kysyttiin, mitä kuva heidän mielestään esittää. Lasten puheet kirjattiin ylös paperille heti tuokioiden päätyttyä.

Työn aikana kysyttiin päiväkodin henkilökunnalta, millaiset kuvat toimivat heidän mielestään parhaiten lapsille ja minkä takia. Työn aikana tehtiin myös nimettömänä vastattava Google Forms -kysely, jossa kysyttiin eri puolilla Suomea asuvilta lasten parissa työskenteleviltä ihmisiltä heidän ajatuksiaan siitä, millaiset kuvat toimivat parhaiten lapsille, miksi ja käyttävätkö he työssään kuvia.

Työn aikana huomattiin, että lapsilla on hyvä kuvien ymmärtämisen taito ja heidän ymmärtämiseensä voi vaikuttaa myös eri asiat, joita on tehty tuokioiden ulkopuolella. Työn aikana tuotettiin 52 kappaletta kuvia, jotka toimivat lapsille viimeistään johdattelun kautta. Työn aikana johdattelu tapahtui sanallisesti viittaamalla asioihin, jotka liittyivät haettuun sanaan.

SAVONIA University of Applied Sciences
Degree Programme in Design (240 points)

Author: Sisko Känninen
Title of thesis: *Infographics for Kindergarten*
Supervisor: Antti Kares
Partners: Laura Känninen and Inkilänmäki kindergarten
Pages / attachments: 118 / 6
Date: 10th February 2022

KEYWORDS
*Infographics,
information,
information design,
kindergarten,
music sessions*

ABSTRACT

In this thesis, Infographics for kindergarten music sessions were implemented. The sessions were carried out in an integrated group at the Inkilänmäki kindergarten. The children in the sessions were 3-6 years old. The sessions were done in cooperation with Laura Känninen, who was responsible for the music in the sessions.

The goal of the thesis was to make understandable illustrations, using the "design for all" principle, for children of all ages and backgrounds. The illustrations were meant to be an information tool for the children so they can better understand what the music talked about and how they are expected to behave during the sessions.

In this thesis, the children's understanding was observed by showing them the illustrations with no introductions or prompting, and they were asked what they thought the illustrations were. The answers were written down immediately after the sessions.

During the creation of this thesis, the kindergarten staff was asked what kind of illustrations, in their opinion worked the best with the children and why. There was also an anonymous Google forms survey, which asked kindergarten staffs opinions all around Finland about the illustrations, their reasons for the answers and whether they use pictures in their work themselves.

During the creation it was discovered that children have a great understanding of the illustrations and that their understanding can be influenced by things done outside the sessions

A total of 52 illustrations were created. The children understood most of the illustrations, atleast from a little bit of leading and introduction. The leading and introduction were done verbally.

SISÄLLYS

INFOGRAFIKKAA PÄIVÄKODIN MUSIIKKITUOKIOIHIN

1. JOHDANTO	
1.1 Aiheen valinta.....	5
1.2 Työn tarkoitus ja menetelmät.....	6
1.3 Palaverit ja kyselyt.....	7
1.4 Yhteistyökumppanit.....	7
2. LASTEN TIEDONKÄSITTELY.....	9
2.1 Informaatio lapsille.....	9
2.2 Lapset ja kuvat.....	9
2.3 Ihmisen tiedonkäsittely.....	10
3. TOTEUTUSPROSESSI.....	11
3.1 Yhteistyön aloitus.....	11
3.2 Kuvien suunnittelu ja toteutus.....	13
3.3 Tuokioiden suunnittelu, valmistelu ja toteutus.....	22
3.4 Välipalaverin kysely ja välipalaveri.....	29
3.5 Lasten parissa työskenteleville suunnattu kysely.....	29
3.6 Loppukysely ja loppupalaveri.....	31
4. TULOKSET.....	32
4.1 Toteutettujen kuvien yhteenveto.....	32
4.2 Havainnot lasten ymmärtämisestä.....	33
4.3 Lapsille kuvat informaation välineenä.....	34
5. POHDINTA.....	36
5.1 Työn onnistumiset.....	36
5.2 Työn kehityskohteet.....	36
5.3 Yhteistyön merkitys.....	37
5.4 Työn mahdolliset jatko- ja toimenpide-ehdotukset.....	37

KUVALUETTTELO

LÄHTEET

LIITE 1:

TUOKIOIHIN TOTEUTETUT KUVAT

LIITE 2:

TUOKIOIDEN LAULU- JA KUVALISTAT

LIITE 3:

SÄHKÖPOSTI PÄIVÄKODEILLE

LIITE 4:

LASTEN PARISSA TYÖSKENTELEVIEN KYSELYN -KYSYMYKSET

LIITE 5:

TUOKIOKOHTAISET MUISTIINPANOT

LIITE 6:

OLETUS JA TODELLISUUS KUVIEN TOIMIVUUDESTA

[1] JOHDANTO

Lasten parissa työskennellessä kuvien käyttö koetaan usein hyödylliseksi, koska ne auttavat heitä ymmärtämään asioita paremmin ja ovat hyödyllisiä etenkin erityistä tukea vaativien lasten toiminnanohjauksessa. Kuvia käytetään paljon erityistä tukea vaativien lasten keskuudessa, kuten päiväkodissa ja koulussa. Lapsille suunnatut kirjat ja lastenohjelmat ovat hyvin visuaalisia, ja niitä on toteutettu usealla eri tyylillä.

Tietoa kuitenkin siitä, miten lapset ymmärtävät näkemiään kuvia, on todella vähän. Kirjoista löytyy hyvin vähän tietoa siitä, miten lapset käsittelevät ja ymmärtävät eri kuvien informaatiota. Lapsille käytetään paljon kuvia puheen tukena, jolloin lapsi saa jo sanallisen johdattelun kautta kuvalle merkityksen. Olisiko tilanne lasten kuvien ymmärtämisessä erilainen, jos kuvia ei sanallisesti johdateltaisi? Voiko lapsia johdatella ymmärtämään asioita ilman, että kertoo suoraan asioiden todellista merkitystä. Näihin kysymyksiin työssäni etsin vastausta.

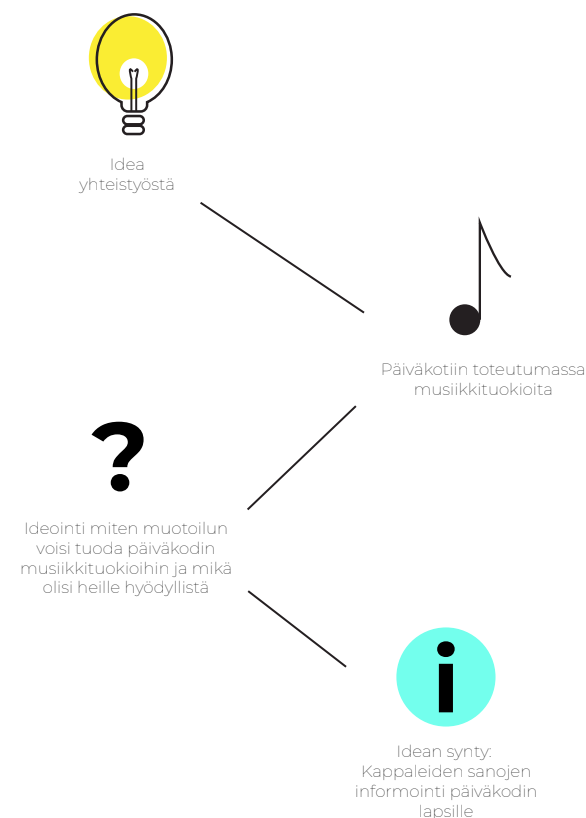
1.1 Aiheen valinta

Opinnäytetyöni aihe syntyi yhteistyökumppanini ja siskoni Lauran ajatuksen pohjalta. Hän on ammatiltaan musiikinopettaja ja opiskelee ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintoa taidepedagogiksi. Hän halusi toteuttaa opinnäytetyönsä päiväkotiin, jotta hän pääsisi opettamaan päiväkodin henkilökuntaa käyttämään musiikkia enemmän työssään. Tämän ajatuksen pohjalta syntyi ajatus monialaisesta yhteistyöprojektista Inkilänmäen päiväkotiin.

Päiväkodin henkilökunnan musiikintaitojen kehittäminen tapahtuu tuokioissa ja palaverissa, joten aihetta miettiessäni lähdin pohtimaan, kuinka muotoilun voisi yhdistää päiväkodin musiikkituokioihin.

Ajatuksia siitä, mitä päiväkotiin voisinkin muotoilla, olivat esimerkiksi kuvakortit, julisteet sekä päiväkodin henkilökunnan musiikin opettamiseen liittyvät kuvionuotit ja ohjeet.

Lopullinen aihe, infografiikan tekeminen, päiväkodin musiikkituokioiden lauluihin syntyi sen pohjalta, mikä päiväkotia voisi hyödyntää eniten. (kuva 1)

KUVA 1: Havainnollistava kuva aiheen valinnasta (Känninen 2021)

1.2 Työn tarkoitus ja menetelmät

Tässä opinnäytetyössä on tarkoituksena toteuttaa informaatiota antavaa kuvitusta Inkilänmäen päiväkodin musiikkituokioihin (kuva 2). Työ toteutetaan yhteistyössä Laura Kännisen kanssa, joka vastaa päiväkodin tuokioiden vetämisestä sekä pidettävien tuokioiden laulujen valitsemisesta. Työn aikana toteutetaan kuvia, jotka on suunnattu 3–6-vuotiaille lapsille design for all -periaatteella ja ne toteutetaan musiikkituokioiden lauluihin. Työssä on tarkoitus tehdä kuvia, joita lapset ymmärtävät eri iästä tai taustasta huolimatta.

Työn aikana perehdytään lapsille suunnattuihin kuviin sekä pidetään palaveria päiväkodin henkilökunnan kanssa, jossa keskustellaan, millaisia kuvia lapset ymmärtävät parhaiten ja miksi. Työn aikana toteutetaan myös kysely, jossa selvitetään vastaavanlaisia asioita eri puolilta Suomea lasten parissa työskenteleviltä henkilöiltä.

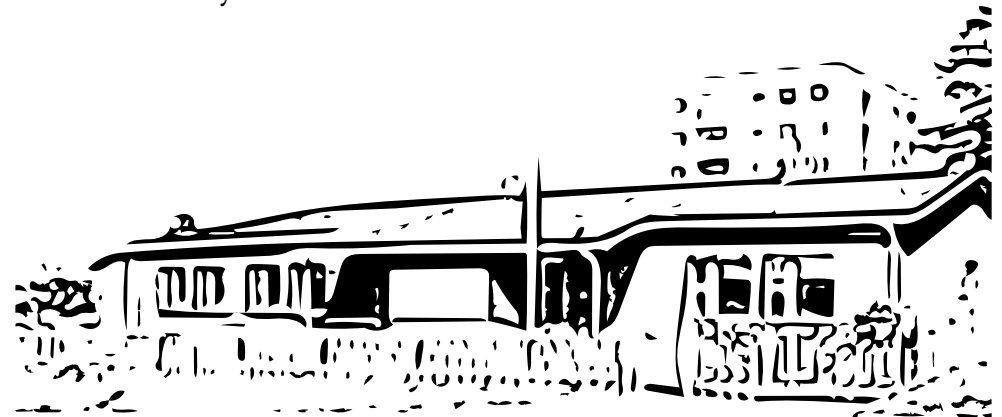
Informaatiota antavat kuvat toteutetaan aluksi piirtämällä, jonka jälkeen ne väritetään digitaalisessa ympäristössä ja tulostetaan A4 -kokoisena.

Kuvien ymmärrettävyys tulee parhaiten kohderyhmältä itseltään ja jotta saisin realistista käsitystä lapsille suunnatun infografiikan tekemisestä, haluan työssäni havainnoida lasten eleitä, puheita ja käytöstä kuvia esittäessä, jotta saan paremman käsityksen, millaiset kuvat lapsille toimivat.

Työssä lapsille kuvat esitellään lähtökohtaisesti ilman sanallista johdattelua. Tällä tavalla työssä pystytään saamaan realistista käsitystä siitä, miten lapset kuvia todellisuudessa ymmärtävät.

Opinnäytetyöni on tarkoitus saada käsitystä siitä, miten lapset kuvia todellisuudessa ymmärtävät, miten he käsittelevät tietoa, millaiset kuvat toimivat lapsille parhaiten sekä toteuttaa toimivaa informaatiota antavaa kuvitusta.

Opinnäytetyössäni tuotan värillisiä ja yksinkertaisia kuvia musiikkituokioiden lauluihin.

KUVA 2: Inkilänmäen päiväkoti
(Känninen 2021)

1.3 Palaverit ja kyselyt

Työssä toteutetaan päiväkodin kanssa alku-, väli- ja loppupalaveri sekä niihin liittyvät kyselyt (kuva 2). Kyselyiden tarkoitus on kerätä päiväkodin työntekijöiden mielipiteitä, toiveita ja kehitysideoita tuokioiden suhteen. Kyselyt toteutetaan ennen palavereja, jossa tarkoituksena on käydä läpi kyselyiden vastauksia.

Prosessin toteuttaminen aloitetaan aloituskyselyllä, jossa kysytään henkilökunnan musiikillisia taitoja sekä toiveita musiikkiin ja kuviin liittyen. Kyselyt toteutetaan täysin nimettömästi Google Formsia käyttäen.

Prosessissa alkupalaveri sijoittuu työn alkuun, ennen ensimmäistä musiikkituokiota, välipalaverin ajankohta on tuokioiden puolivälissä eli kolmen tuokion jälkeen. Loppupalaveri pidetään kaikkien tuokioiden jälkeen.

Ennen loppupalaveria työssä toteutetaan kysely myös yleisesti lasten parissa työskenteleville henkilöille, joita ovat esimerkiksi opettajat ja lastenhoitajat. Yleisen kyselyn tarkoitus on saada tietoa lasten käyttäytymisestä ryhmässä sekä alan ammattilaisten

mielipiteitä siitä, millaiset kuvat lapsille parhaiten toimivat. Työn aikana toteutetut palaverit pidetään Inkilänmäen päiväkodissa.

1.4 Yhteistyökumppanit

Inkilänmäen päiväkodissa on ryhmä, johon musiikkituokiot ja informaatiota antavat kuvat toteutetaan. Päiväkodissa on integroitu ryhmä 3–6 -vuotiaita lapsia, joilla on erilaista taustaa kulttuuriin ja kehitykseen liittyen. Useat lapset ymmärtävät asioita paremmin, jos he saavat puheen merkityksen myös kuvan muodossa, joten informaatiota antavat kuvat olivat pidetty ajatus jo päiväkodin henkilökunnankin puolesta. Päiväkodin ryhmässä työskentelee lastentarhanopettaja sekä kolme lastenhoitajaa.

Yhteistyössä mukana oleva musiikinopettaja Laura Känninen on isosiskoni ja hän opiskelee taidepedagogiikkaa. Toteutamme molemmat opinnäytetyömme päiväkotiin.

Lauran opinnäytetyö on tutkimus, jossa selvitetään, lisääntyykö henkilökunnan musiikin käyttö heidän työssään tuokioissa tapahtuvan koulutuksen myötä.

Työn toteutuksen aikajana

Lokakuu
2021

Joulukuu
2021

Kolme
musiikkituokiota

Neljäs
musiikkituokio

Viides ja
kuudes
musiikkituokio

1. Alkukysely ja aloituspalaveri

Työ aloitetaan alkukyselyllä, jossa kysytään päiväkodin henkilökunnan toiveita tulevien tuokioiden musiikkiin ja kuviin liittyen

Kyselyn vastauksia käydään henkilökunnan kanssa yhdessä läpi aloituspalaverissa, joka on ennen ensimmäistä musiikkituokiota

2. Välipalaverin kysely ja välipalaveri

Välipalaverin kysely toteutetaan kolmen musiikkituokion jälkeen, jolloin toteutuksessa ollaan puolivälissä

Välipalaverin tarkoitus on saada päiväkodin henkilökunnalta mahdollisia kehitysehdotuksia sekä palautetta musiikista ja kuvista

3. Lasten parissa työskenteleville suunnattu kysely

Työn aikana toteutetaan kysely lasten parissa työskenteleville ihmisille.

Kyselyn tarkoitus on saada ammattilaisten mielipiteitä lasten käyttäytymisestä ryhmässä sekä mielipiteitä, millaiset kuvat toimivat parhaiten lapsille

4. Loppukysely ja loppupalaveri

Loppupalaverin kysely toteutetaan, kun kaikki kuusi musiikkituokiota ollaan pidetty. Loppukyselyn tarkoitus on kerätä henkilökunnan mielipiteet ja ajatukset menneistä tuokiosta

Kyselyn vastauksia ja tuokioiden päättymisen tunnelmat käydään läpi loppupalaverissa

[2] LASTEN TIEDONKÄSITTELY

2.1 Informaatio lapsille

Lasten informaation ymmärtämistä on tutkittu vähän, tästä sain työn aikana vahvistusta etsiessäni tietoa kirjojen lisäksi toisista opinnäytetöistä, jotka liittyivät lapsille suunnattuun informaation tuottamiseen. Tiina Marilan (2017, 5) mukaan informaatiomuotoilua käsittelevissä teoksissa ei oteta lapsia huomioon erillisenä kohderyhmänä, vaikka visuaalinen esitystapa on tälle kohderyhmälle erittäin hyödyllinen.

Pienille lapsille tärkeitä välineitä informaation keräämiseen ja järjestämiseen ovat kirjallisuuden lukeminen, kuunteleminen ja katsominen (Korhonen 2010, 36).

Pienten lasten ensimmäiset katselukirjat ovat myös heidän ensimmäiset tietokirjansa, josta he saavat kosketuksen informaatioon.

Tietokirjan tarkoituksena on auttaa lasta tunnistamaan ja nimeämään esineitä. Tällaisessa toiminnassa on kyse symbolifunktiosta, jolloin kuva ja esine vastaavat toisiaan. (Korhonen 2010, 36.)

Lapset eivät ymmärrä kuvia aluksi aikuisten tavoin, sillä lapset ymmärtävät kuvat kaksiulotteisesti, mikä vaikuttaa lasten kykyyn tulkita kuvia. Jos kuvakirjassa on kolmiulotteinen kuva kuutiosta, näkee lapsi sen kristallina tai tähtenä. Vasta esikouluikäinen lapsi kykenee ymmärtämään kolmiulotteisia kuvia. (Korhonen 2010, 38.)

2.2 Lapset ja kuvat

Kuvakirjat ovat usein lasten ensimmäisiä kosketuksia kuva- ja sanataiteeseen. Kuvakirjat vetoavat lasten aisteihin, havaintokykyyn sekä eläytymiskykyyn. Lapset nykypäivänä saavat kosketuksen taiteeseen myös median kautta, mutta kuvakirjat ovat taiteenlaji, jossa lapset kokevat hiljaista tutustumista joko yksin kuvia lukien tai aikuisen läsnä ollessa tarinaa kuunnellen (Korhonen 2010, 36).

Kuvat, joita lasten parissa käytetään, voivat olla hyvin erilaisia. Ne voivat olla esimerkiksi sanomalehdistä leikattuja, omia valokuvia, netistä tulostettuja tai vaikka itse piirrettyjä. Vaikka kuvien merkitys ei olisi lapsille vielä täysin selvää saavat ne merkityksensä kommunikointitilanteissa. (Aivoliitto 2022.)

Erityisesti autistisia lapsia kuvien käyttö helpottaa eri tavoin. Kuvat helpottavat asioiden ilmaisemista ja ymmärtämistä. Maailmassa eniten käytetty kuvasarja on PCS (Picture communication systems). Suomessa käytetään paljon pictokuvia eli sanan tai lauseen kuvallisia symboleita, jotka toimivat ymmärtämisen tukena. Ne ovat kuitenkin vain yksi kaupallinen kuvasarja markkinoilla. Itse piirrettyjä tai lehdistä leikattuja kuvia sekä valokuvia voi käyttää myös kuvakommunikaatiossa. (Backman 1998, 12.)

Selvennykseksi Picture communication systems on Yhdysvalloissa kehitetty vaihtoehtoinen viestintäjärjestelmä. Se on otettu käyttöön menestyksekkäästi maailmanlaajuisesti eri ikäisten oppilaiden keskuudessa, joilla on kognitiivisia, fyysisiä ja kommunikaatiohaasteita. Sen ensisijainen tavoite on opettaa toimivaa viestintää (Pyramid educational consultants).

2.3 Ihmisen tiedonkäsittely

Ylen podcastin ”Miten ihminen käsittelee tietoa?” (2013) mukaan lapsilla tapahtuu ajattelussa muutoksia siirryttäessä leikki-ikäisestä lähelle kouluikää. Esimerkkinä podcastissa käytettiin 4-vuotiaalle ja 6-vuotiaalle veden kaatamista toiseen lasiin. Vesi oli aluksi matalemmassa ja leveämmässä lasissa, josta vesi kaadettiin kapeampaan, mutta korkeampaan lasiin. Kapeassa lasissa vedenpinta oli korkeammalla kuin aikaisemmassa lasissa, joten 4-vuotias lapsi ajatteli, että lasissa on enemmän vettä kuin leveämmässä lasissa. 6-vuotias lapsi pystyi ymmärtämään, että lasissa oli yhä sama määrä vettä kuin aikaisemmassa lasissa

Podcastissa mukana olleiden ihmisten mukaan ihmisen tiedonkäsittely on monen eri tekijän summa. Tiedonkäsittelyyn liittyviä toimintoja nimitetään kognitiiviseksi toiminnoiksi. Niitä ovat muun muassa havaitseminen, ajattelu, kieli, muisti ja oppiminen. Kognitiivisista toiminnoista vastaa ihmisen aivokuori, minkä vuoksi ihmisen tiedonkäsittely on erittäin korkealaatuista ja tehokasta.

Tarkkaavaisuuden suuntaaminen ja havaintojen valikoituminen on ihmisen tiedonkäsittelyn lähtökohta.

[3] TOTEUTUSPROSESSI

3.1 Yhteistyön aloitus ja alkupalaveri

Yhteistyö aloitettiin aluksi siskoni Lauran kanssa siitä, että hahmottelimme molempien opinnäytetyötä ja mietimme, mikä olisi hyvä päiväkotitoiminta, johon lähtisimme tarjoamaan musiikkituokioita kuvituksilla (kuva 3). Lauralla oli vahva visio siitä, että hän haluaa toteuttaa musiikkituokiot sellaiseen päiväko-
tiin, jossa on erityislapsia.

Me molemmat tunnemme Inkilänmäen päiväkodin lastentarhanopettajan, joten päätimme, että Laura on yhteydessä häneen ja kysyisi, oliko heidän ryhmällään kiinnostusta musiikkituokioihin.

Päiväkodin lastentarhanopettaja kysyi ryhmänsä henkilökunnalta Lauran yhteydenoton jälkeen, onko heillä kiinnostusta yhteistyöhön, jossa heitä tulaisiin opettamaan käyttämään musiikkia enemmän työssään musiikkituokioiden avulla sekä toteuttamaan infografiikkaa tuokioiden laulujen pohjalta.

Ajatus yhteistyöstä kiinnosti myös päiväkodin henkilökuntaa, joten yhteistyötä lähdettiin vie-
mään eteenpäin.

Lauran opinnäytetyö on tutkimus ja, jotta hän pääsisi toteuttamaan opinnäytetyönsä oli ehdottoman tärkeää hakea tutkimuslupa Kuopion kaupungilta. Laura hoiti tutkimusluvan hakemisen ja kertoi hakemuksessaan yhteistyöstä ja siitä, että minä olen mukana toteuttamassa opinnäytetyötä päiväkodissa.

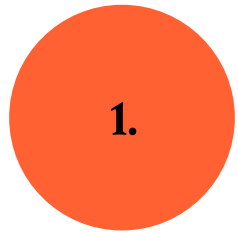
Tutkimuslupaa päiväkotiin haettiin ajalle 1.10.2021–31.1.2022, jonka aikana meidän oli mahdollista pitää palaverit, tuokiot ja kyselyt päiväkodin henkilökunnalle.

Laura oli ajatellut, että hän haluaa pitää kuusi musiikkituokiota ja palavereja päiväkodin henkilökunnalle. Palaverit pidetään ennen tuokioiden aloittamista, puolivälissä ja lopussa kaikkien tuokioiden jälkeen. Koska minulla oli työharjoittelua ja Lauralla töitä, halusimme sopia aikataulut virallisesti hyvissä ajoin. Aikataulutusessa otimme huomioon etenkin

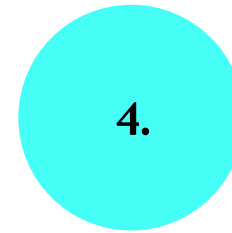
sen, että minä tarvitsin aikaa tuokioiden kuvien toteuttamiseen. Päädyimme, että viikon välein pidetyt musiikkituokiot olisivat sopiva tahti edetä toteutuksissa. Lähetimme lastentarhanopettajalle aikatauluehdotuksen lokakuun alkupuolella ja sovimme kaikki palaveri ja musiikkituokiokerrat.

Lauralla ei ollut tietoa päiväkodin henkilökunnan musiikillisista taidoista, ja minä halusin saada selville päiväkodin henkilökunnan mielipiteet siitä, millaisia kuvia he haluaisivat laulujen tueksi toteutettavan, joten päätimme Lauran kanssa tehdä päiväkodille aloituskyselyn.

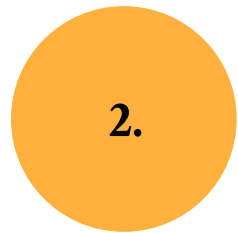
Alkukyselyn päiväkodin henkilökunnalle toteutimme nimettömästi Google Formsia käyttäen viikoilla 41 ja 42. Kyselyssä kysyimme henkilökunnan työkokemusta, musiikillisia taitoja sekä toiveita musiikkiin ja kuviin liittyen.

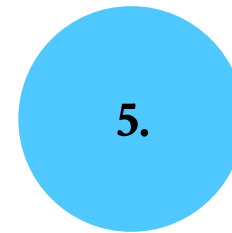
Yhteistyön aloitus Lauran kanssa.
(Opinnäytetöiden hahmottelu,
päiväkodin mietintä)

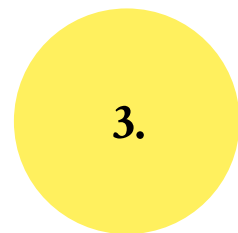
Tutkimusluvan
hakeminen

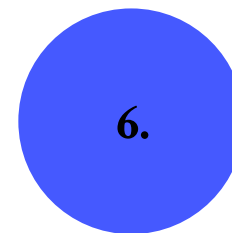
Inkilänmäen päiväkodin
lastentarhanopettajan
kontaktointi

Aloituskyselyn teko
ja lähettäminen

Lastentarhanopettajan kertoi
työryhmänsä olevan kiinnostunut
yhteistyöprojektista

Alkupalaveri

KUVA 4: Yhteistyön aloituksen vaiheet
(Känninen 2021)

Alkukyselyn pohjalta selvisi päiväkodin halu selkeisiin kuviin, sillä toiset lapset hyötyvät enemmän visuaalisesta tuesta, joten erityisesti lauluissa, joissa olisi toiminnallista tekemistä ja useampi säkeistö kuvat auttaisivat lapsia muistamaan paremmin, missä laulussa olisi kysymys. Vastauksissa mainittiin, että kivat ja selkeät laulukortit aihepiireittäin olisi kiva saada päiväkotiin sekä kuvat laulujen sanojen pohjalta. Kyselyn tuloksia kävimme läpi viikon 43 alkupuolella ennen alkupalaveria päiväkodin henkilökunnan kanssa.

Päiväkodin henkilökunnan kanssa pidimme aloituspalaverin 28.10. jossa esittäydyimme henkilökunnalle ja kerroimme, mitä tuleme päiväkotiin tekemään.

Palaverissa kysyin päiväkodin työntekijöiltä heidän mielipidettään siitä, olisiko kuvien hyvä olla värillisiä vai mustavalkoisia. Henkilökunta kertoi, että kuvien ehdottomasti kannattaisi olla värillisiä, koska ne kiinnostavat lapsia selkeästi enemmän.

Palaverissa kysyimme myös henkilökunnan toiveita laulujen suhteen. Henkilökunta kertoi, että haluavat mieluiten samoja lauluja, koska erityistä tukea vaativien lasten kanssa

työskennellessä toistuvuus ja tuttuus ovat tärkeitä asioita. Teimme yhdessä sitten suunnitelman, että kolme ensimmäistä tuokiota toteutetaan syksyteemalla ja viimeiset kolme talviteemalla.

3.2 Kuvien suunnittelu ja toteutus

Tässä osiossa käyn läpi musiikkituokioihin tehtyjen kuvien suunnittelua ja toteutusta (kuva 5).

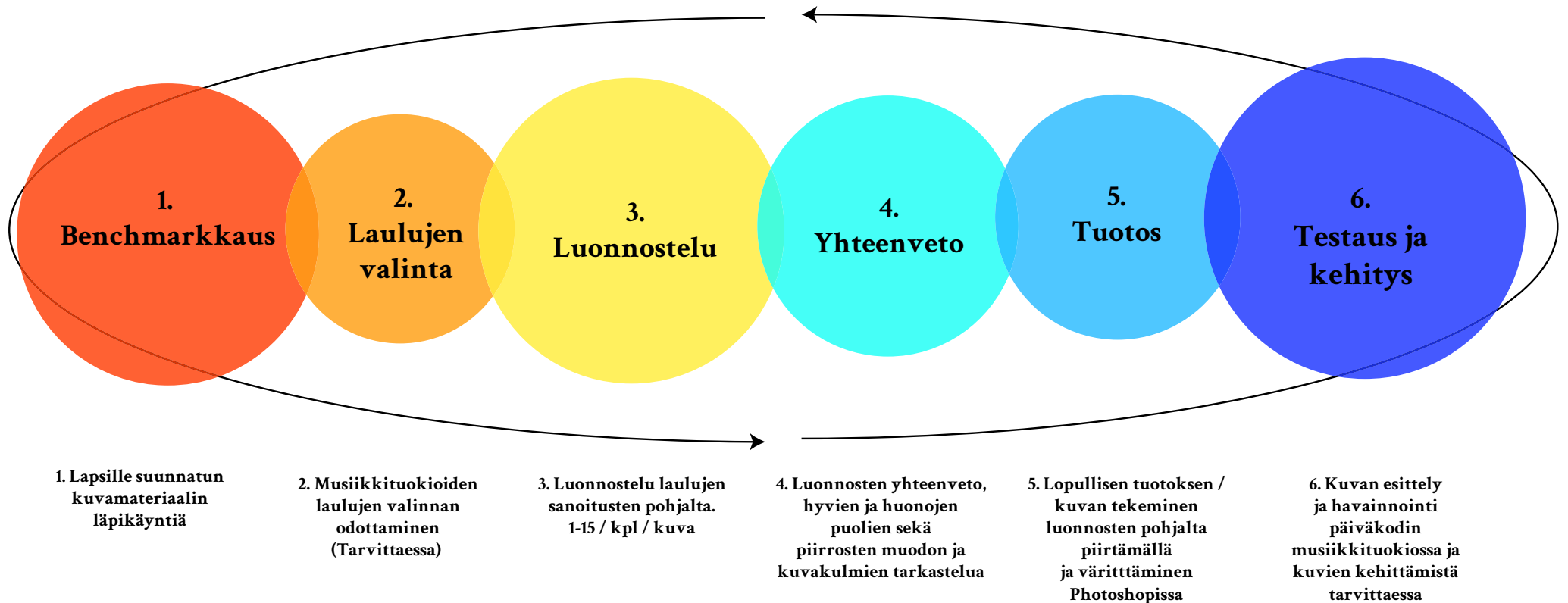
Minun täytyi odottaa Lauran lauluvalintoja ennen kuin pystyin aloittamaan kuvien luonnostelun. Sillä aikaa kun Laura mietti lauluvalintoja, aloin käymään läpi muistiinpanoja, joita olin tehnyt eri kirjoista ja nettisivustoilta. Olin kirjoittanut esimerkiksi ylös, miten ”esikouluikäiset alkavat vasta hahmottamaan kolmiulotteisuutta kuvissa” (Korhonen 2010, 38) Tämä kirjoittamani muistiinpano vaikutti asiaan siten, miten suunnittelemani kuvat tulevat olemaan ennemmin kaksiulotteisia, koska musiikkituokioissa on myös alle esikouluikäisiä lapsia.

Tämän jälkeen aloin käymään läpi lastenkirjallisuutta ja lapsille suunnattuja kuvakortteja, joista aloin havainnoimaan kuvien tyyliä sekä mistä asennosta kuvia näytetään (kuvat 6-10).

Lastenkirjallisuudessa kuvien tyylit ovat vaihtelevia, mikä vahvisti käsitystä aikaisemmin kertomastani asiasta, että lasten parissa käytettävät kuvat voivat olla hyvin erilaisia, sanomalehdistä leikattuja, omia valokuvia, netistä tulostettuja tai vaikka itse piirrettyjä. (Aivoliitto 2022). Kuvakollaasin kuvistakin näkee, että lastenkirjallisuudessa olevat kuvat ovat piirrettyjä tai tietokoneavusteisesti toteutettuja. Pienten lapsen kirjallisuudessa oli havaittavissa kaksiulotteisia kuvia.

Lasten kirjallisuuden lisäksi lapsille on olemassa myös muita kanavia saada informaatiota, kuten lastenohjelmat ja erilaiset pelit.

Musiikkituokioiden kuvien suunnitteluprosessi

KUVA 5: Havainnollistava kuva kuvien suunnitteluprosessista
(Känninen 2021)

KUVAKOLLAASI
LASTENKIRJALLISUUDESTA

KUVA 6

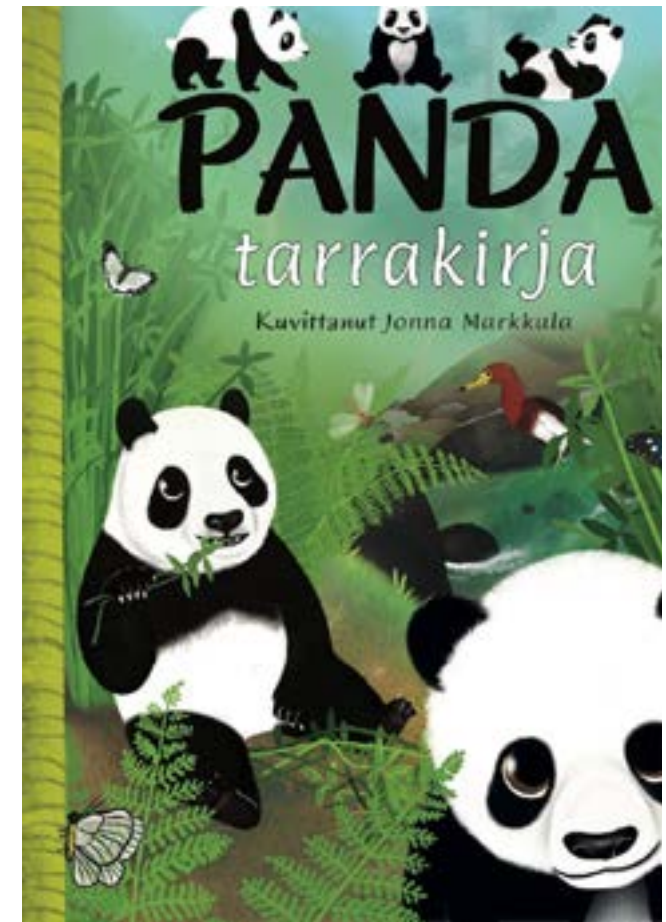
KUVA 7

KUVA 8

KUVA 9

KUVA 10

Seuraavaksi aloin havainnoimaan lastenohjelmia ja miten siellä on kuvia toteutettu ja esitelty (kuvat 11-15). Lastenohjelmiin sopi kuvien tavoin eri tyyli. Lastenohjelmissa esiintyviä hahmoja voi nähdä tietokoneavusteisesti tehtynä, käsin piirrettynä, näyteltynä tai vaikka vahasta tehtyinä hahmoina.

Lastenkirjallisuuden ja lastenohjelmien havainnoinnin pohjalta ajattelin, että tuokioihin toteutettavat kuvat voisivat olla käsin piirrettyjä ja tietokoneavusteisesti tehtyjä (kuva 16). Mielestäni oma vahvuuteni olisi ollut tehdä kuvat täysin tietokoneella, mutta halusin työssäni kehittää myös piirustustaitojani, joten ajattelin, että toteutan kuvien ääriä piirtämällä ja sen jälkeen värittämisen tietokoneohjelmia käyttäen. Tällä tavalla toimiessa kuviin jää digitaalisessa ympäristössä väritetyn kuvan ja vapaan käden jälkeä (liite 1).

Kun kuvien tyyli sekä Lauran laulujen valinta olivat valmiita, kävimme yhdessä keskustelua laulujen sanoituksista ja ideoimme yhdessä, mitä asioita laulujen sanoista voisin piirtää.

Päästyämme yhteisymmärrykseen aloin luonnostelemaan kuvia paperille eri asennoista kuvattuna, kuten sivulta ja edestäpäin, miettimistä päin asioita haluaisin asioita kuvata. Kuvien kooksi ajattelin A4 kokoista kuvaa, koska musiikkituokioiden pidetään päiväkodissa olevassa huoneessa ja tuokioon osallistuu lapsia noin kymmenen. Meillä tulee olemaan tuokiossa lapsiin hieman etäisyyttä, joten arvioin A4-koon olevan sellainen, minkä lapset näkevät hyvin myös hieman kauempaa.

Työn aikana kuvien suunnittelussa ja toteutuksessa esille tulleita haasteita on ollut muun muassa laulujen toistuvuus. (kuva 16) Päiväkodin henkilökunnan toive oli ollut se, että samoja lauluja käytettäisiin useammalla kerralla erityistä tukea tarvitsevien lasten tarpeiden vuoksi.

Tämä asia teki kuvien suunnittelusta ja toteutuksesta hieman hankalampaa. Meidän oli vaikea keksiä samoista lauluista uutta asiaa piirrettäväksi, joten osan työn kuvista olen toteuttanut kaksi kertaa samalla merkityksellä.

Suunnittelun haasteita on ollut myös se, että kuvia ei päässyt suunnittelemaan ennen laulujen päättämistä. Mikäli Lauralla kesti hieman pidempään suunnitella seuraavan tuokion lauluja, tämä oli minun kuvieni suunnittelusta ja toteutuksesta pois.

Jokaisen tuokion laulut ja laulu- ja kuvalistat liitteessä kaksi (liite 2).

KUVAKOLLAASI
LASTENOHJELMISTA

KUVA 11

KUVA 12

KUVA 13

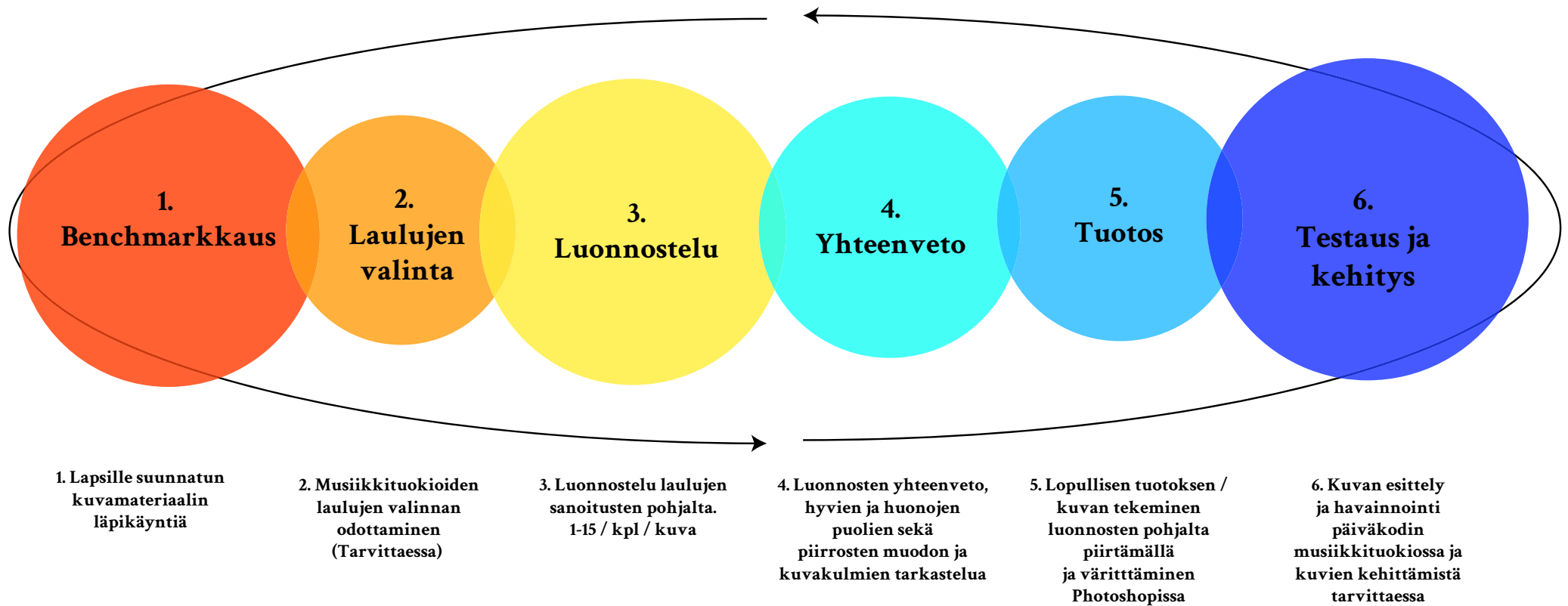

KUVA 14

KUVA 15

Musiikkituokioiden kuvien suunnitteluprosessi

KUVA 16: Havainnollistava kuva lopullisten kuvien työvaiheista
(Känninen 2021)

Kuvien suunnittelun haasteet

1.

Kuvien toteuttamisen aloittaminen, viivästy, mikäli yhteistyökumppanilla, kestää suunnitella seuraavan kerran tuokion kappaleet

2.

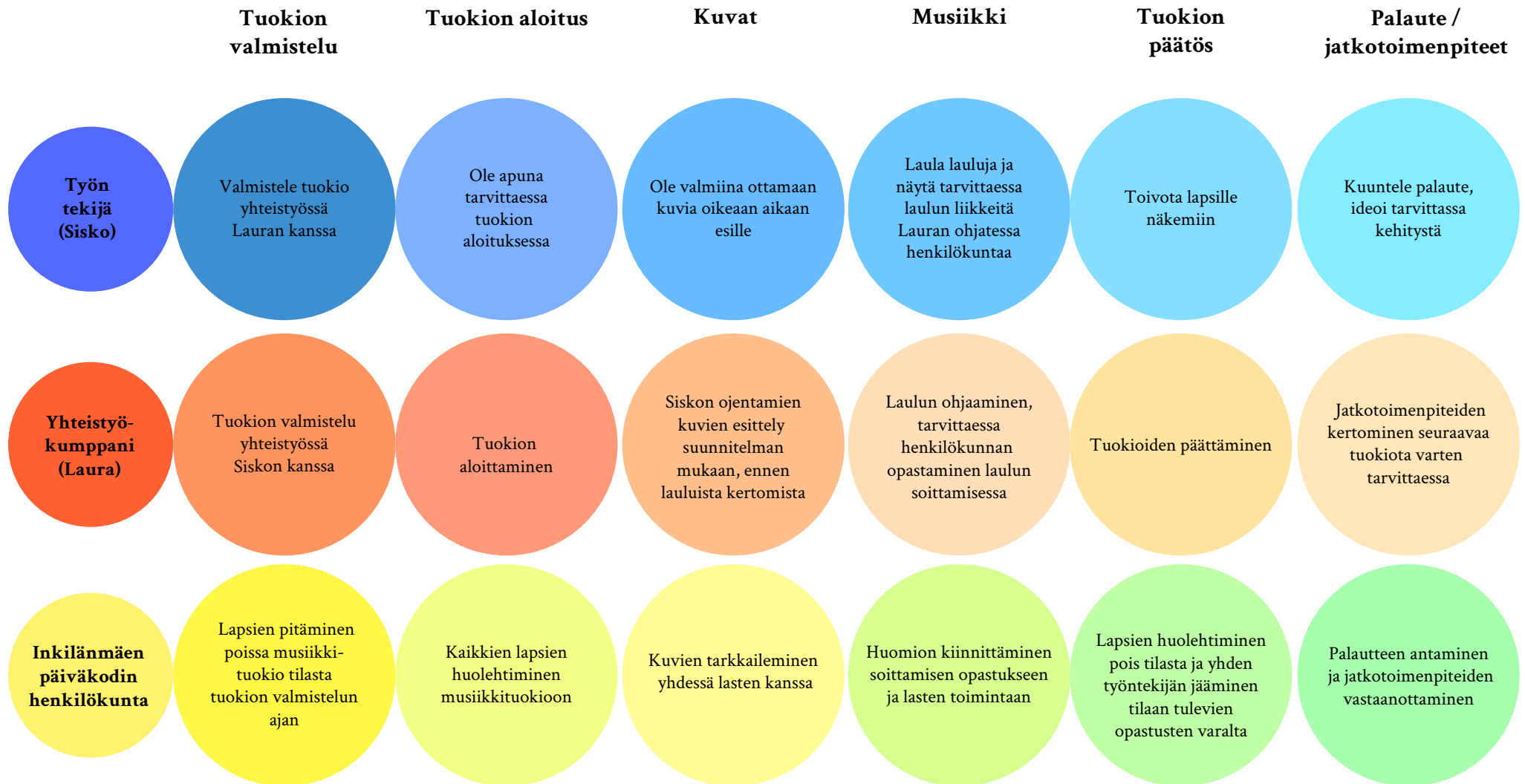
Päiväkodin musiikkituokioita toteutettiin, useasti samoilla kappaleilla, joten välillä oli hankala saada uusia kuvia piirrettyä.

3.

Työharjoittelun suorittaminen toteutuksen kanssa päällekkäin, vie aikaa pois toteutuksen teolta.

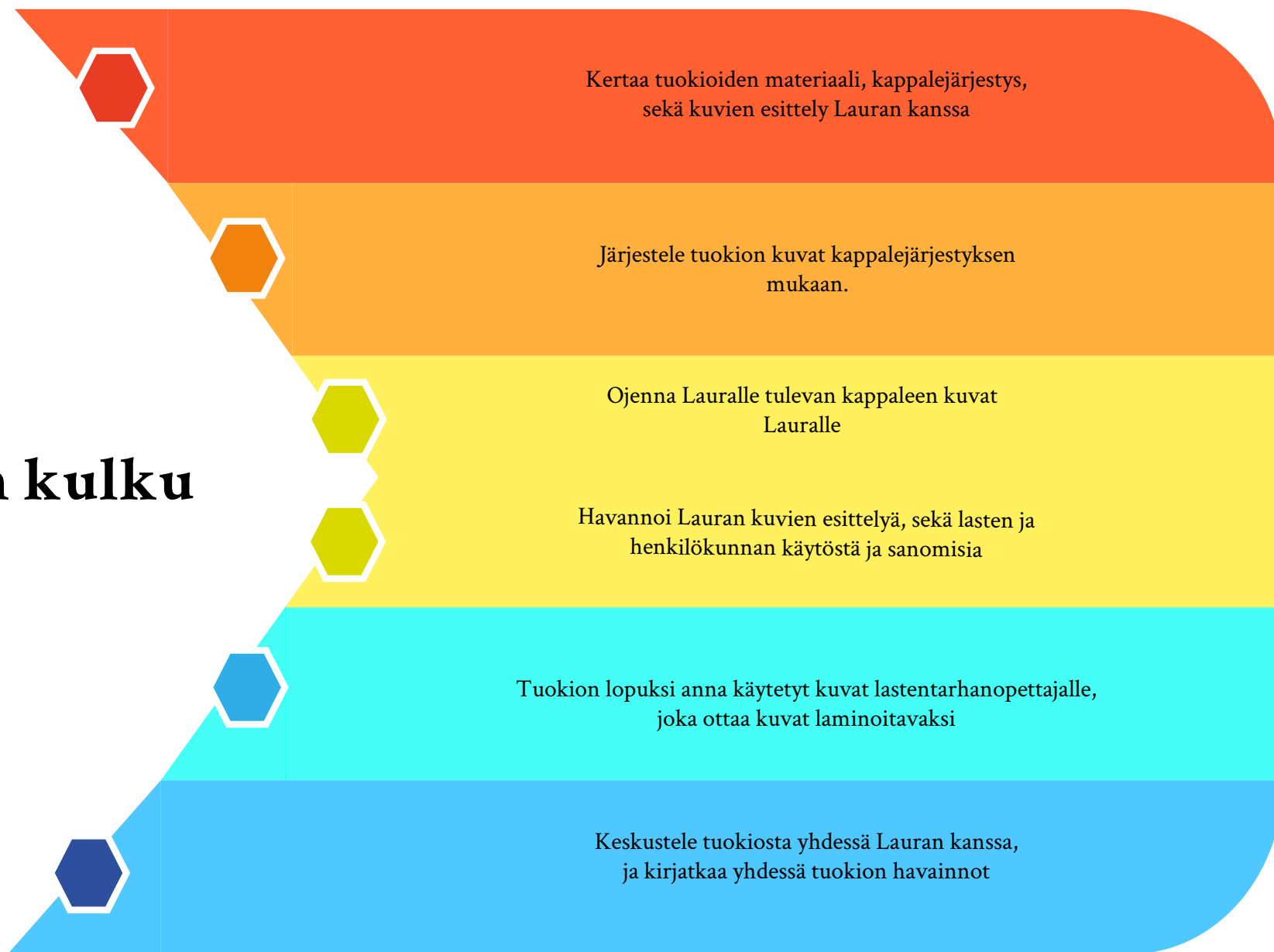
KUVA 17: Suunnittelun haasteet
(Känninen 2021)

Palvelupolku tuokiosta

KUVA 18: Palvelupolku tuokiosta
(Känninen 2021)

Tuokioiden kulku

KUVA 19: Tuokioiden kulku
(Känninen 2021)

3.3 Tuokioiden suunnittelu, valmistelu ja toteutus

Tuokioiden suunnitteluun, valmisteluun ja toteutukseen liittyi paljon eri työvaiheita ja niitä oli projektin jokaisella osapuolella (kuva 18).

Tuokioiden rakenne suunniteltiin yhdessä Lauran kanssa. Mietimme missä vaiheessa ja miten tuomme tekemäni kuvat esille (kuva 19). Pohdimme molemmat sitä, että havainnoimme tuokiota kokonaisuudessaan eli molemmat havainnoivat lasten puheita kuvista sekä henkilökunnan käyttäytymistä ja tuokioiden tunnelmaa.

Kävimme läpi, että on ehdottoman tärkeää, kun kuvia tuodaan esille, että lapsia ei saa johdatella kuvien tulkintaan. Lapsille ei saa kertoa aihetta tai puhua tekemisestä, koska kuvien avulla oli tarkoitus saada käsitys, ymmärtävätkö lapset kuvan tarkoituksen oikein.

Tuokioiden valmistelussa ja tuokioiden toteutuksessa päiväkodilla oli myös oma osansa. Päiväkodin henkilökunnan tehtävinä oli muun muassa informoida lapsia tulevista tuokioista sekä valmistella tuokioissa käytettävä tila tuokioihin sopivaksi. Tuokioiden aikana työntekijöiden osuus oli vahtia lapsia ja puuttua tarvittaessa lasten käyttöön. Tuokiossa tapahtui henkilökunnalle musiikin opettamista, johon vapaana oleva työntekijä tuli aina ohjattavaksi.

Tuokioissa annoin kuvat Lauralle esitettäväksi ennen laulun alkua. Kuvat esitettiin lapsille näyttäen niitä kädestä, jonka takia oli kansio. Kuvien takana pidettiin kansiota, jotta siitä ei näkyisi läpi. (kuva 20)

KUVA 20: Havainnollistava kuvien esitystapa
(Känninen 2021)

Kuvia esittäessä lapsille annettiin aikaa kertoa ääneen mielipiteensä, mitä kuva heidän mielestään esittää. Mikäli vastaus ei ollut sitä mitä haettiin, ymmärrystä lähdettiin kasvattamaan sanallisella johdattelulla. Lasten kuvista antamat kommentit kirjattiin ylös heti tuokioiden jälkeen.

Tuokioiden aikana nousi erilaisia haasteita, jotka liittyivät kuvien esittelyyn, päiväkodin henkilökunnan tuuraaviin työntekijöihin sekä lapsiin (kuva 21).

Tuokion toteutuksessa haasteita ilmeni kuvien esittelyssä. Kuvia saatettiin vahingossa johdatella sanavalinnoilla. Esimerkiksi lapsille puhuttiin tekemisestä, kun seuraavana oli tulossa sana kuunnella.

Flunssakausi syksyllä toi myös haastetta tuokioiden toteuttamiseen, koska henkilökunnasta ei ollut samat henkilöt paikalla jokaisella kerralla. Henkilökunnan vaihtuvuus tuokioissa myös toi epäonnistuneita tilanteita, koska sijaiset tuokioiden aikana kuiska-

sivat kuvien tarkoitusta lasten korviin, joten tieto lapsilta ei enää ollut heiltä itseltään.

Haastetta ilmeni työn aikana myös lasten käytöksessä: lapsilla oli tuokioissa välillä huonompi vireystaso, joka näkyi heissä muun muassa passiivisena käytöksenä eikä heillä ollut kiinnostusta vastata, mitä kuvat heidän mielestään tarkoittavat. Toisenlainen haaste lasten käytöksessä oli myös heidän huomionkipeys. Lapsi, joka oli huomionkipeä halusi tuokioiden aikana olla paljon äänessä eikä antanut muille aina mahdollisuutta sanoa omia mielipiteitään kuvista loppuun.

Haasteena työssä ilmeni myös lasten luonteenpiirteissä. Luonteeltaan ujo lapsi ei uskaltanut aina sanoa omaa mielipidettään asiasta, ellei tuttu ja turvallinen aikuinen ollut hänen vieressään. (kuva 22).

Tuokioiden toteutuksessa lasten käytös ja luonteet osoittautuvat myös positiiviseksi asiaksi. Hyvällä vireystasolla oleva ja luonteeltaan puhelias lapsi kertoi tuokioiden aikana hyviä ajatuksia, mitä kuvassa hänen mielestään näkyi. Tällaiset lapset toimivat hyvänä esimerkkinä muille lapsille.

Tuokioissa olevien lasten pohjalta tehty fiktiiviset profiilit, joiden pohjalta voi saada paremman mielikuvan tuokioihin osallistuneista lapsista (Kuvat 24-26)

Tuokioiden toteutuksen haasteet

1.

Kuvia johdatellaan musiikkituokioiden ohjaustilanteessa vahingossa.

2.

Päiväkodin henkilökunta tuokioilla ei ole aina ollut sama

3.

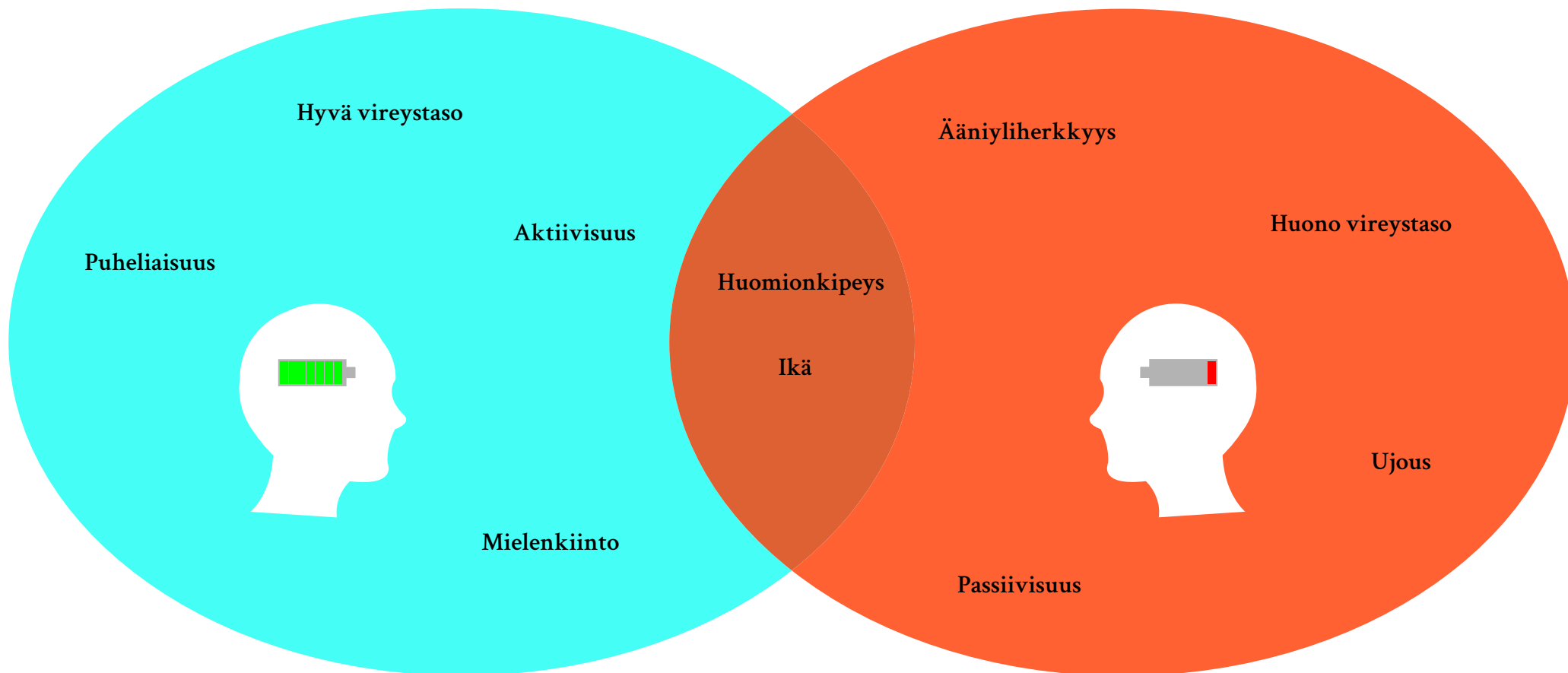
Päiväkodin lasten käytös ei ole aina ollut tuokioissa yhtä innostunutta, joten aina ei ole saanut niin paljon vastauksia kuviin kuin olisi halunnut.

4.

Flunssakausi, lapsia tai henkilökuntaa ei ole niin paljon, jokaisella kerralla

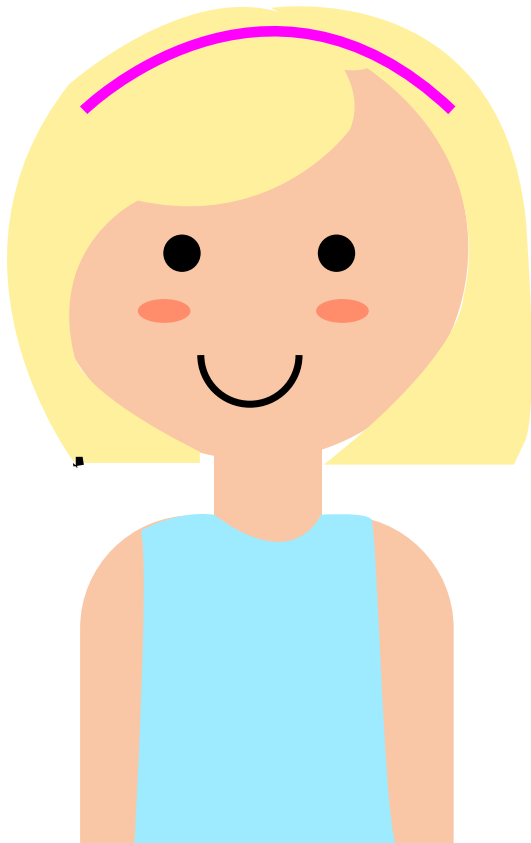
KUVA 21: Tuokioiden haasteet
(Känninen 2021)

KUVA 22: Ryhmässä olevilla lapsilla esiintyviä piirteitä
(Känninen 2021)

Kuvien kohderyhmän profilointi

Nimi

Elsa

Ikä

5v

Tausta

Molemmat vanhemmat suomalaisia ja kotona puhutaan suomea.

Luonne

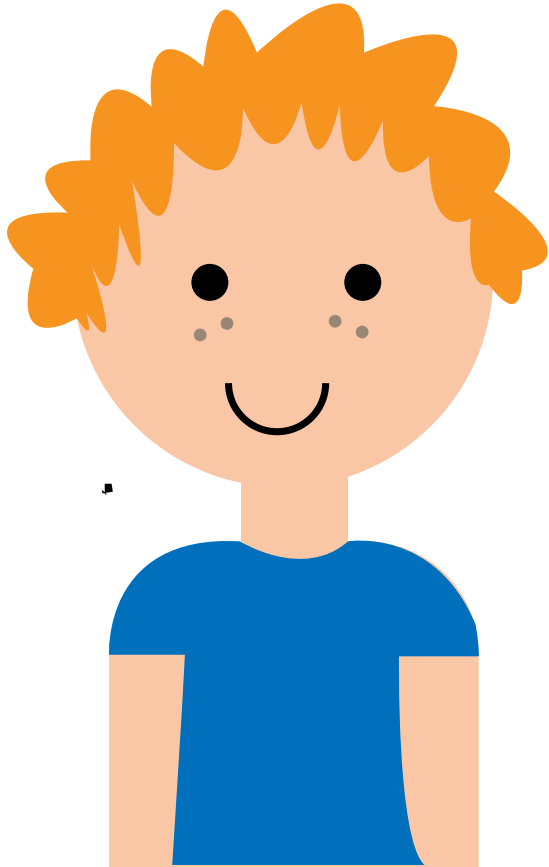
Ujo, mutta tutun aikuisen läsnä ollessa uskaltaa hiljaa sanoa asioita.
Kohtelias, ei halua puhua kenekään toisen ihmisen päälle.

Kiinnostuksen kohteet

Luonto, etenkin eläimet, kukat ja marjat

KUVA 23: Lapsiprofiili 1
(Känninen 2021)

Kuvien kohderyhmän profilointi

Nimi

Niilo

Ikä

4v

Tausta

Äiti suomalainen ja isä ruotsalainen, kotona puhutaan enemmän ruotsia.

Luonne

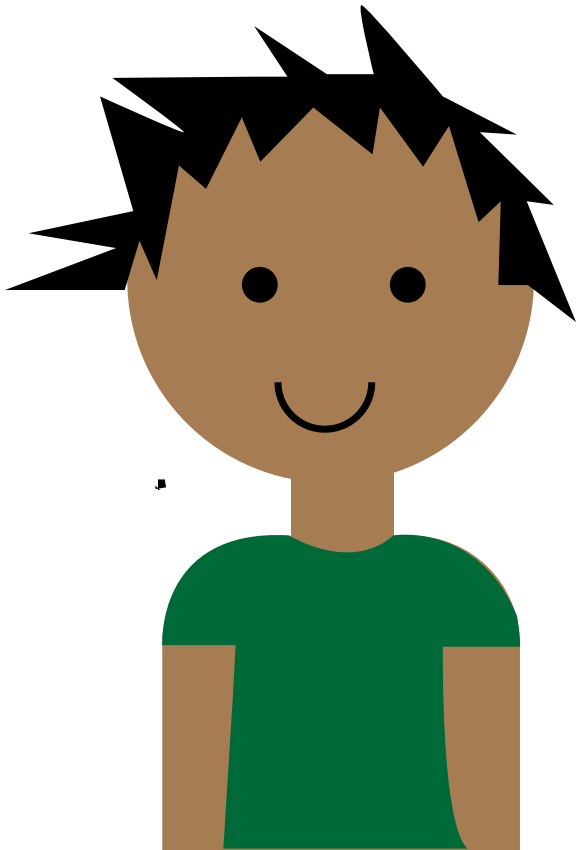
Puhelias, aktiivinen ja huomionkipeä. Haluaa olla paljon äänessä ja tuoda oman asiansa esille.

Kiinnostuksen kohteet

Pokemonit, spiderman ja eläimet.

KUVA 24 Lapsiprofiili 2
(Känninen 2021)

Kuvien kohderyhmän profilointi

Nimi

Richard

Ikä

6v

Tausta

Kotona puhutaan englantia ja suomea.

Luonne

Toimielias ja aktiivinen, mutta turhautuu nopeasti. Hyvällä vireystasolla puhuu, mutta turhautuessaan muttuu passiiviseksi.

Kiinnostuksen kohteet

Tanssi ja musiikki

KUVA 25: Lapsiprofiili 3
(Känninen 2021)

3.4 Välipalaverin kysely ja välipalaveri

Päiväkodin henkilökunnalle suunniteltiin Lauran kanssa yhdessä kysely, joka toteutettiin henkilökunnalle ennen välipalaveria. Kyselyyn suunniteltiin kysymyksiä, jossa kysyttiin henkilökunnan mielipiteitä musiikkituokioista sekä kuvista. Kysely lähetettiin henkilökunnalle viikon 47 alkupuolella ja siihen pyydettiin vastaamaan ennen välipalaveria.

Kyselyssä kuvien kerrottiin olevan toimivia sekä tukeneet hyvin lasten keskittymistä ja ohjanneet tekemistä. Kuvat toimivat lapsille yksinkertaisuudellaan ja ne olivat riittävän suuria. Työntekijät eivät kokeneet, että kuviin tarvitsisi mitään lisää.

Välipalaveri pidettiin päiväkodin henkilökunnalle 25.11. Palaverissa käytiin läpi kyselyssä esille nousseita asioita sekä Laura esitteli ja opetti henkilökunnalle kitaran ja kanteleen soittoa. Palaverissa käytiin myös läpi tulevia tuokioita. Kävimme läpi tuokioiden teeman muuttumisen syksystä talveksi.

Henkilökunta antoi palaverissa positiivista palautetta toteutetuista kuvista. Kuvien keuhuttiin olevan sopivan yksinkertaisia ja sopivan määrittäen kohderyhmälle. Erityisen huomion sai kuvien suuri koko. Kuvat olivat heidän mielestään riittävän isoja ja toimivat hyvin myös pienille lapsille, joita oli välillä mukana tuokioissa toisesta ryhmästä. Henkilökunta ihastui kuvien kokoon niin paljon, että aikoivat tulevaisuudessa tehdä ryhmään niitä enemmän.

Kyselyn ja välipalaverin pohjalta sain vahvistusta siitä, että valitsemani tapa toteuttaa kuvia tuokioihin oli toimiva.

3.5 Lasten parissa työskenteleville suunnattu kysely

Päiväkodissa pidettävissä musiikkituokioissa oli luonteeltaan ja taustoiltaan erilaisia lapsia. Aloin prosessin aikana ajattelemaan, että joillakin lapsilla voisi olla taipumusta ruveta myös täilemään toisten lasten mielipiteitä, ja halusin saada oletuksilleni alan ammattilaisten mielipiteitä.

Olin useaan yksityiseen päiväkotiin yhteydessä sähköpostilla (liite 3). Sähköpostit lähetin päiväkodin johtajille, jossa kerroin lyhyesti opinnäytetyöstäni ja miksi halusin heille kyselyn lähettää. Sähköpostin mukana oli linkki kyselyyn, jota pyysin välittämään päiväkodin henkilökunnalle. Pyysin Lauraa välittämään kyselyä myös opettajakollegoilleen ja välitin linkkiä myös ystäväilleni, jotka työskentelivät lasten parissa.

Kyselyssä olleet kysymykset liittyivät muun muassa lasten käyttäytymiseen ryhmässä sekä lapsille suunnattuihin kuviin (liite 4). Kyselyn kysymykset painottuivat näihin teemoihin, koska lapsille suunnatuista kuvista ei ole paljoa kirjoitettua tietoa. Lasten ryhmäkäyttäytymisestä halusin saada alan ammattilaisten vastauksia, sillä tiedän aikaisemman koulutukseni Nuoriso- ja yhteisöohjaajan kautta, että nuorilla ryhmäpaine voi vaikuttaa käytökseen, mutta minulla ei ollut tietoa, näkyykö tällaista käyttäytymistä myös lasten keskuudessa. Kyselyssä halusin kysyä myös ihmisten työkokemusta sekä kuvien käyttöä työssä. Näiden pohjatietojen

avulla pystyin tarkastelemaan vastauksia siten, että ovatko ne pitkän työkokemuksen myötä annettuja vastauksia vai ovatko vastaukset henkilöiden, jotka ovat vasta vähän aikaa sitten aloittaneet alalla. Kuvien käytöstä työssä halusin tietää siksi, että kuviin liittyvät vastaukset pohjautuvat heidän kokemuksensa kautta saatuun tietoon. Mikäli kyselyyn vastanneilla ei olisi ollut kokemusta kuvien käytöstä työssä, olisi ollut mahdollista, että heidän vastauksensa pohjautuvat vain kuultuun ja luettuun tietoon.

Kyselyiden vastauksissa ilmeni, että etenkin ujut pienemmät lapset voivat ruveta myötäilemään toisten lasten puheita ryhmässä, mutta luonteeltaan puheliaat lapset uskaltavat sanoa eriävän mielipiteensä. Vastauksissa mainittiin myös, että etenkin esikouluikäiset lapset ovat rohkeita ja, he eivät lähtisi enää myötäilemään toisten lasten puheita. Kyselyssä kuitenkin kysyttiin samantyylistä kysymystä uudelleen, jossa vastattiin, että ei ole olemassa mitään tiettyä ikää milloinka lapset olisivat rohkeampia kertomaan omia mielipiteitään, vaan tilanne on kiinni enemmän lapsen omasta persoonasta.

Vastauksissa mainittiin myös, että lapset ovat rohkeampia esittämään mielipiteensä tutun ihmisen läsnä ollessa.

Kyselyn vastanneiden keskuudessa koettiin, että värilliset kuvat toimivat lapsille parhaiten, sillä ne herättävät lapsissa mielenkiintoa. Hyvin yksinkertaiset, kuten tikku-ukko -tyyliset kuvat olisivat sellaisia, josta lapset eivät välttämättä innostuisi. Lapsille toimivat sellaiset kuvat, joissa on hyvin selkeät värit ja hyvät ääriviivat.

Tämän kyselyn vastaukset vaikuttivat kahteen viimeiseen musiikkituokioon siten, että kuvien esittelytilanteessa ruvettiin huomioimaan ryhmän hiljaisia lapsia ja heitä kannustettiin kertomaan rohkeasti oma mielipiteensä asioista. Kyselyn vastauksien pohjalta sain itselleni vahvistusta siitä, että kuvieni toteuttamistapa oli hyvä. Mielestäni tekemissäni kuvissa toteutui selkeät värit ja ääriviivat, jotka kyselyssä kerrottiin toimivan parhaiten lasten kanssa työskennellessä.

3.6 Toteutettu loppukysely ja palaveri

Päiväkodin henkilökunnalle suunniteltiin yhteistyössä Lauran kanssa kysely, joka toteutettiin henkilökunnalle ennen loppupalaveria. Kyselyyn suunniteltiin kysymyksiä, joissa kysyttiin henkilökunnan mielipiteitä pidetystä projektista kokonaisuudessaan. Kysely lähetettiin päiväkodin henkilökunnalle viikolla 50 ja työntekijöitä pyydettiin vastaamaan siihen ennen viimeistä palaveria.

Päiväkodin työntekijät kokivat projektin aikana toteutetut kuvat hyviksi ja selkeiksi. Kuvien kerrottiin motivoivan selkeästi lapsia ja, että ne antoivat tuokiolle kiinnostavuutta. Kuvat koettiin hyödylliseksi lasten ymmärtämisen kannalta, sillä tuokioihin osallistui lapsia, joilla kielelliset taidot olivat heikot. Työntekijät pitivät siitä, että lapset saivat itse kertoa mitä esitetty kuva tarkoittaa, sillä kuvien käyttö on erittäin tärkeää heidän arjessaan.

Loppupalaveri pidettiin päiväkodin henkilökunnalle 21.12. Palaverissa käytiin läpi henkilökunnan ajatuksia tuokioista sekä toteutettua loppukyselyä. Henkilökunnalla ei ollut palaverissa mitään uutta sanottavaa, mitä ei olisi ilmennyt jo toteutetussa kyselyssä. He pitivät projektia positiivisena kokemuksena ja mainitsivat edelleen kuvien toimineen niiden koon vuoksi ja, että ne olivat lapsille sopivan yksinkertaisia.

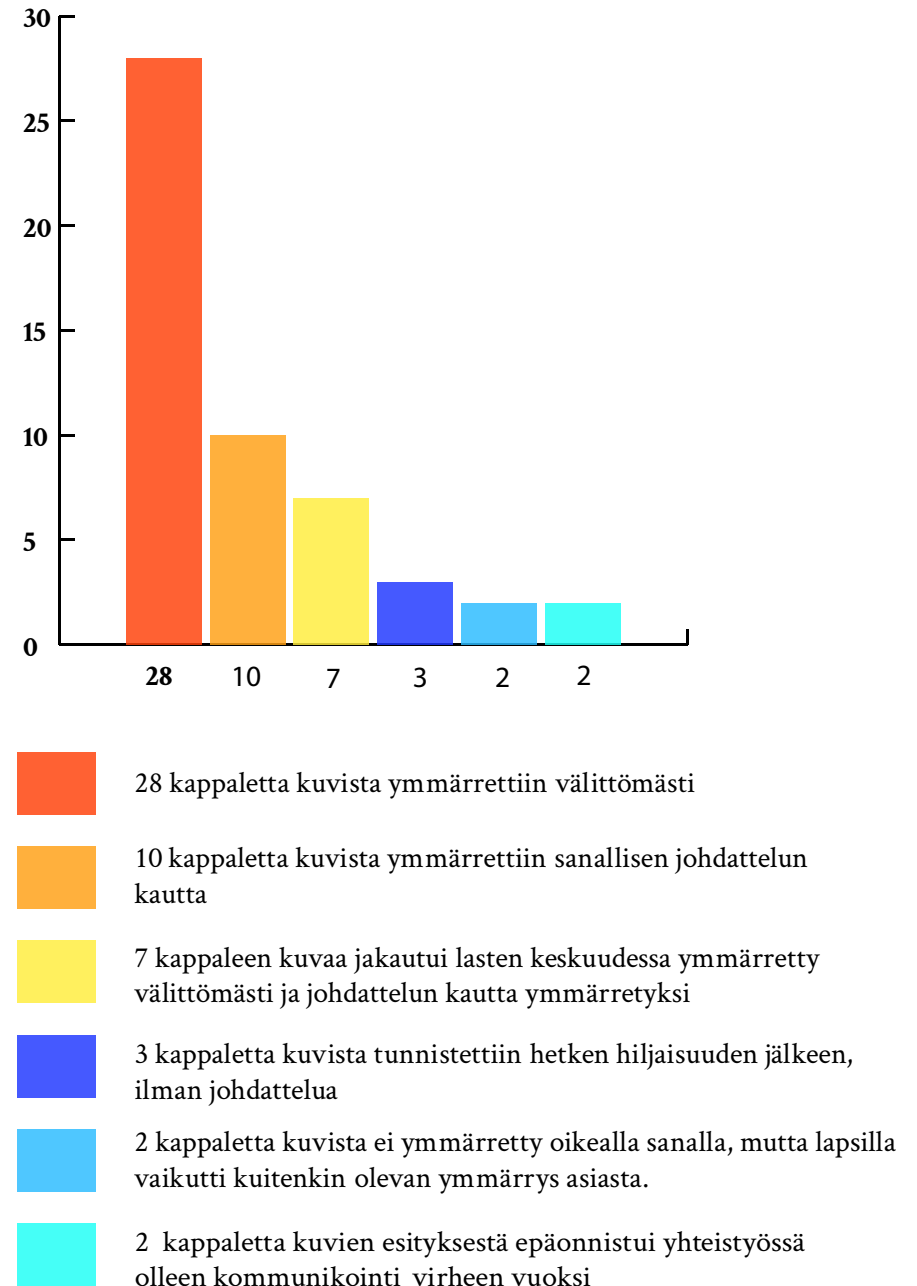
[4] TULOKSET

4.1 Toteutettujen kuvien yhteenveto

Toteutusprosessin aikana päiväkodin lapsille esitettiin kuuden musiikkituokion aikana yhteensä 52 kuvaa.

Kuvien tunnistamisen jakautuminen havainnollistettuna kaaviossa (kaavio 1). Kuten kaaviosta näkee suurin osa prosessin aikana toteutetuista kuvista tunnistettiin välittömästi. Muita kirjattuja havaintoja tuokioissa tapahtuvan tarkkailun pohjalta tuli muun muassa sanallisen johdattelun kautta ymmärrettyjä kuvia, kuvien tunnistamista hiljaisuuden ja hetken miettimisen jälkeen ilman johdattelua, sekä kuvan tarkoituksen ymmärtäminen eleillä, vaikka haettavaa sanaa ei tiedetty virallisesti. Prosessin aikana oli myös kuvia joiden esittäminen epäonnistui täysin yhteistyössä olleen kommunikointi virheen vuoksi.

Toteutettujen kuvien yhteenveto tehtiin tuokiokohtaisista muistiinpanoista (liite 5).

KAAVIO 1: Toteutettujen kuvien yhteenveto
(Känninen 2021)

4.2 Havainnot lasten kuvien ymmärtämisestä ja tiedonkäsittelystä

Tuokioiden aikana esitettiin kuva muun muassa metsästä. Eräälle lapselta tuli metsästä mieleen muitakin sanoja, kuten kettu, jota ei ollut edes piirrettyssä kuvassa. Tuokion jälkeen lastentarhanopettaja kertoi, että kyseinen kommentti tuli todennäköisesti sen takia, että he olivat päiväkodissa laulaneet erästä toista metsälaulua, jossa esiintyy kettu. Tämä laulu tuli lapsen mieleen kuvaa esittäessä. Tämän pohjalta voin todeta, että lapset saattavat yhdistää kuviin asioita, jotka pohjautuvat johonkin aikaisemmin kohdatuun asiaan, jota ei ole tuokiossa tapahtunut.

Havainnoin tuokioiden aikana myös sellaista, että jos lapsilta haluaa saada yleispätevän sanan kuten esimerkiksi sieni tai marja, Kannattaa lapsille näyttää kuvaa sellaisesta sienestä tai marjasta, joka ei välttämättä ole heille tuttu. Esimerkiksi kärpässientä esittävän kuvan päiväkodin lapset tunnistivat laji- na ja sitten yleispätevästi sienenä. Myöhemmin samaa tarkoitusta haettiin kantarellia esittävällä kuvalla, josta vastaukseksi saatiin yleispätevästi sieni.

Tuokioissa oli joillakin kerralla mukana myös eri ryhmän lapsia, jotka olivat alle 3-vuotiaita. Heiltä ei sanallista ymmärrystä voinut kuulla, mutta heistä huomasin, että heitä selkeästi kiinnostivat isot kuvat. Tästä työn aikana olleissa palavereissa oli työntekijöiltä mainintaa, että isot kuvat toimivat etenkin pienille lapsille, joita oli tuokioissa välillä mukana.

Tuokioissa tarkastelin lasten eleitä ja ilmeitä. (kuva 26). Huomasin, että lapset rupesivat ennen sanomista tekemään ensin eleitä ja sen jälkeen kertoivat suullisesti, mitä kuva heidän mielestään tarkoittaa. Eli ainakin tämän päiväkodin ryhmän pohjalta voi sanoa, että useat lapset tekevät elekielellä asioita, ennen kuin tuottavat suullisesti puhetta. Eleiden pohjalta lasten ymmärtämisestä voi saada jo käsityksen siitä, että he ovat ymmärtäneet kuvan tarkoituksen, vaikka sitä ei oltaisi puheella ilmaistu.

Erään tuokion aikana lapsilla havaittiin myös sellainen ymmärrys soihtua esittävän kuvan pohjalta. He eivät tieneet tai muistaneet soihtua tarkoittavaa sanaa, mutta heidän eleistänsä selkeästi näki, että he ymmärsivät sanan tarkoituksen. Lapset pitivät esillä kättä sillä tavalla, miten ihminen pitää soihtua, mutta eivät tieneet tai arvanneet kyseistä sanaa oikein. Tästä voi päätellä, että lapsilla varmasti tapahtuu myös ymmärrystä asioista, vaikka he eivät välttämättä osaa sitä sanallisesti itse kertoa. Tästä asiasta keskustelimme yhdessä Lauran kanssa ja hän kertoi huomanneensa saman.

Yhdessä tuokiossa näytettiin paljon eri soittimista kuvia. Yksi kuva, jota lapset eivät tieneet. oli soitinputket. Se oli sellainen soitin, joita päiväkodissa eivät olleet paljoa käyttäneet, eivätkä lapset tieneet edes kyseisen soittimen nimeä.

Piidettyjen tuokioiden pohjalta voi myös todeta, että lapset ymmärtävät kuvien tarkoituksen erittäin todennäköisesti viimeistään sanallisen johdattelun kautta.

Näissä tilanteissa kuvat saavat merkityksensä kommunikointitilanteissa, ja sen jälkeen niitä voidaan käyttää ilmaisun välineenä viittaamaan kuvan esittämää asiaa (Aivoliito 2022).

Prosessin alkupuolella käytimme myös edellisen musiikkituokiokerran kuvia uudestaan. Kun aikaisemmin esitettyä kuvaa näytettiin uudelleen, lapset alkoivat kiinnittämään enemmän huomiota kuvan yksityiskohtiin. He eivät enää keskittyneet siihen, mitä kuva oikeasti tarkoittaa, vaan kertoivat ensimmäisenä havainnon siitä, että juoksua esittävä kuvan hahmo on ilman vaatteita. Lapset kiinnittävät siis hyvin huomiota myös erilaisiin yksityiskohtiin kuvan ollessa jo tuttu.

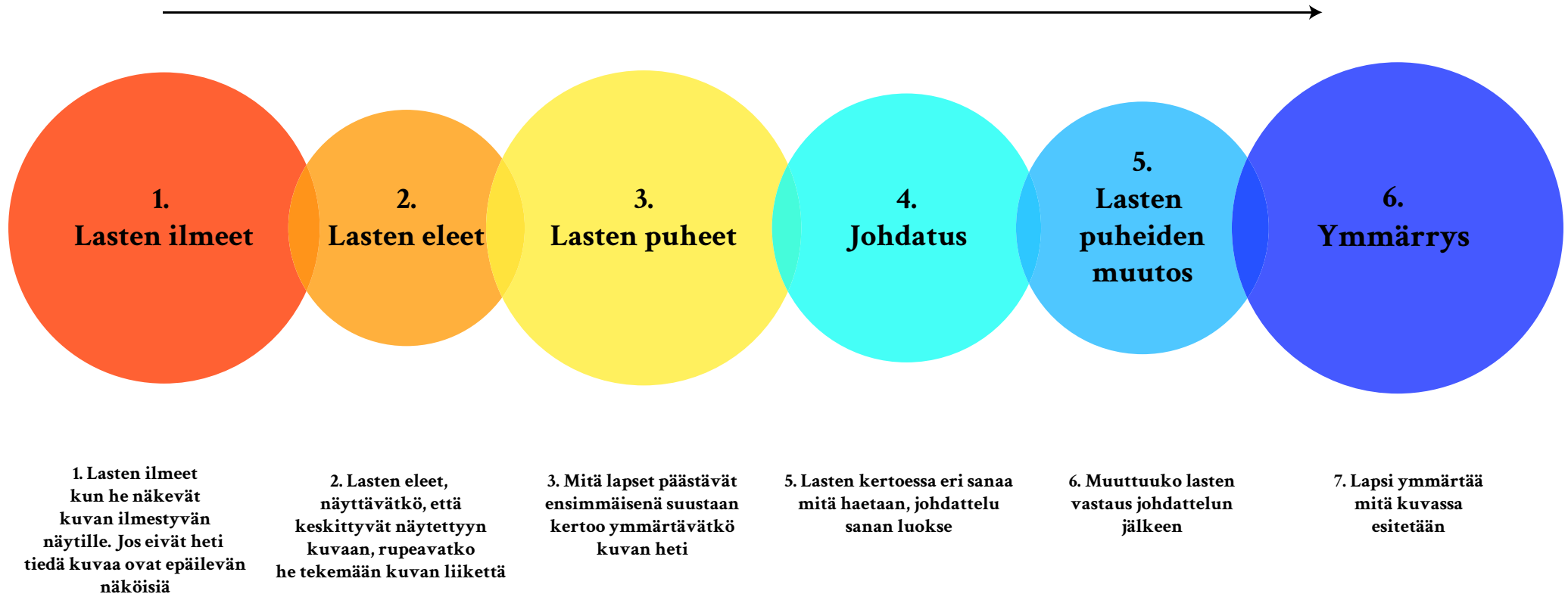
4.3 Lapsille kuvat informaation välineenä

Prosessin aikana toteutettujen tuokioiden ja kyselyiden avulla selvisi, että lapsille värilliset kuvat toimivat parhaiten informaation välineenä. Prosessin aikana värilliset kuvat herättivät myös tuokioissa vierailevien alle 3-vuotiaiden mielenkiinnon.

Lasten parissa työskentelevien mielipiteissä nousi esille, että etenkin värilliset kuvat herättävät lasten mielenkiinnon. Heidän mielestään värilliset ja hyvät ääriiviivat omaavat kuvat toimivat lapsille parhaiten.

Mielestäni toteuttamissani kuvissa oli hyvät ääriiviivat ja värit. Ne toimivat hyvin etenkin pienille lapsille. Työn viimeisten tuokioiden aikana kuitenkin ryhmän vanhimpia lapsia kuvien esittäminen saattoi hieman kyllästyttää, koska ne olivat heidän mielestään liian helppoja. Tämän pohjalta voisi ajatella myös, että yli 5-vuotiaille lapsille voisi suunnitella hieman haasteellisempia kuvia, jotta heidän mielenkiintonsa kuvia kohtaan ja niiden informaatioon säilyy.

Havainnointi lasten kuvan ymmärtämisen vaiheista

KUVA 26: Havainnointi lasten kuvan ymmärtämisen vaiheista
(Känninen 2021)

[5] POHDINTA

5.1 Työn onnistumiset

Tavoitteenani oli tehdä ymmärrettävää kuvitusta eri-ikäisille ja -taustaisille lapsille. Mielestäni onnistuin tässä kohtalaisen hyvin, sillä yli 50 % kuvista tunnistettiin lasten keskuudessa välittömästi. Työn aikana kirjasin omia oletuksia, kuinka ajattelin tekemieni kuvien toimivan ja kuinka ne todellisuudessa toimivat. Näiden pohjalta pystyin tarkastelemaan oliko oma käsitykseni lasten ymmärtämisestä samanlainen kuin se todellisuudessa on (liite 6). Oletuksissani olin ajatellut, että lapset eivät juurikaan kiinnitä huomiota yksityiskohtiin, mutta se osoittautui vääräksi.

Tässä prosessissa kehitin itseäni muotoilijana, sillä työskentelin aivan uudella tavalla yhteistyökuviossa sekä uudessa ympäristössä. Toteutin kuvien teon omalla epämuodollisuudella, sillä halusin kehittyä piirtämisessä. Kuvien toteutuksessa oli mahtava huomata, kuinka hyvin yksinkertaisilla piirustuksilla voi luoda erityisesti lapsille sopivaa materiaalia.

Työn aikataulun suunnittelu onnistui erityisen hyvin. Työssä pysyttiin aikataulussa, eikä vallitseva koronatilanne estänyt meitä toteuttamasta tuokioita päiväkodissa.

Lapsille esitettyjen kuvien esitystapa oli onnistunutta. Ylen Lapsen muisti (2017) -videon mukaan lapset ovat helposti johdateltavissa. Lapsilla johdattelevaksi kysymykseksi lasketaan kyllä ja ei -vastauksilla olevat kysymykset sekä kysymykset, jotka on rajattu kahdella eri vaihtoehdolla, kuten kissa vai koira. Työn aikana kuvia ei lähtötilanteessa esitetty johdattelemalla, joten lapsien kuvien tunnistamisen vastaukset ovat olleet totuudenmukaisia.

5.2 Työn kehityskohteet

Työssä olisin voinut piirtää enemmän kuvia eri asennoista kuvattuna, kuten sivulta ja ylhäältä sekä tuoda mukaan myös kolmiulotteisuutta testaten, pitääkö paikkaansa, että alle esikouluikäiset lapset eivät hahmota kolmiulotteisuutta.

Tuokioiden toteutuksessa olisi ollut hyvä olla myös hieman pidempi aikaväli, jolloin olisimme varautuneet siihen, että kuvia ei välttämättä heti pääsisi suunnittelemaan ja toteuttamaan. Lauran laulujen suunnittelu hitauden takia tuli välillä kiire toteuttaa tulevan tuokion kuvia.

Tuokioissa lapset saivat sanoa, vapaasti mitä esitetty kuva heidän mielestään tarkoittaa. Jotta olisin saanut jokaiselta lapselta selkeästi oman vastauksen, olisi meidän ollut hyvä kysyä jokaiselta lapselta erikseen, mitä kuvat heidän mielestään tarkoittavat. Tuokioiden pääpaino oli kuitenkin musiikissa, joten tällainen toteutus olisi vienyt liian paljon aikaa musiikilta.

Kommunikointia päiväkodin kanssa olisi voinut olla enemmän. Olisimme voineet esimerkiksi kysyä päivää ennen tulevaa tuokiota, onko tulevassa tuokiossa jotain normaalia poikkeavaa, kuten tuuraavaa

henkilökuntaa tai eri ryhmän lapsia. Tällä kommunikoinnilla olisi voitu ehkäistä sitä, että tuuraavat työntekijät eivät olisi kuiskan- neet lasten korviin kuvien tarkoitusta.

Prosessin aikana olisi ollut hyvä tehdä myös kysely lastenkirjallisuuden graafikoille, jotka olisivat voineet kertoa oman mielipiteensä siitä, miten suunnittelevat lastenkirjoihin kuvitukset. Silloin olisi saanut selville onko, heillä jotain tietoa lasten ymmärtämisestä ja onko se samanlaista kuin lasten parissa työskentelevien henkilöiden.

5.3 Yhteistyön merkitys

Yhteistyömme kokonaisuudessaan Lauran kanssa toi päiväkodille paljon merkityksellisiä asioita. Toteutetut kuvat toimivat tukena lapsen puheen ja kielen kehityksessä (Siunso- te).

Kuvien toteutettu esittämisen tyyli kehitti myös lasten puheen tuottamisen ja ymmär- tämisen taitoja, koska tuokioiden aikana lapset saivat arvata ja keskustella esitetyistä kuvista (Helenius & Lummelahti 2018, 90).

Musiikkituokiot kehittivät varhaiskasvatus- ten tavoitteiden mukaisesti lasten musiikillisia ilmaisun taitoja. Tuokioissa lapset saivat koke- muksia musiikista, elämyksellistä kuuntelua, leikinomaista musiikillista toimintaa, laula- mista sekä soittamista soittimilla että keholla. (Helenius & Lummelahti 2018, 92.)

Yhteistyössä lastentarhanopettaja pääsi toteut- tamaan myös lastentarhanopettajan eettisiä periaatteita ja käytänteitä muun muassa edistä- mään ja ohjaamaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista (Lastentarhanopettajien liitto 2005, 6). Hän myös toimi työyhteisönsä pedagogisena asiantuntijana ja pääsi tukemaan ja kannusta- maan työyhteisönsä muita jäseniä näiden työs- kentelyssä ja oppimisessa (Lastentarhanopetta- jien liitto 2005, 6).

Yhteistyökumppanini Laura Känninen kertoi oman mielipiteensä toteutetusta projektista:

”Kuvat laulujen tukena olivat huippujuttu. Var- sinkin isommista lapsista (5v+) oli kiva arvata kuvien perusteella seuraava laulu tai sen aihe. Yleisesti kaikki lapset ymmärsivät kuvassa olevan asian, mutta mielestäni isommat lapset osasivat yhdistää sen tiettyyn lauluun.

Kuvien käyttö itsessään oli helppoa, mutta minulle haasteelliseksi koitui se, että huomasin välillä unohtavani, jos jotakin laulua varten oli tarkoitus näyttää kuva. Ajatuksena kun oli se, että anne- taan lapsien arvata. Parin ensimmäisen tuokion aikana vahingossa suullisesti ’paljastinkin’ aiheen. Onneksi aihe jatkui myös seuraavalla kerralla, joten kuvaa pystyttiin hyödyntämään myöhem- min.

Tämän projektin myötä olenkin nyt rohkeammin alkanut käyttämään kuvia opetukseni tukena. Erityisesti pienten ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden parissa.”

Yhteistyön merkitys Lauralle oli myös merkityksellinen: Hän ei ole aikaisemmin oikeastaan käyttänyt opetuksessaan kuvia tukena, joten tämä yhteistyö kehitti hänen ammatillista osaamistaan, kun hän opetteli käyttämään kuvia opetuksen tukena. Laura työskentelee musiikinopetuksessaan erityistä tukea vaativien ihmisten sekä lasten kanssa, joten tulevaisuudessa hänellä on enemmän rohkeutta käyttää kuvia opetuksen tukena.

Itselleni yhteistyö toi erilaista kokemusta yhteistyöstä, jollaista en ollut aikaisemmin kokenut. Pääsin työskentelemään aivan uudellisessa ympäristössä. Yhteistyö kehitti myös rohkeuttani esitellä omia piirtämisen pohjalta tehtyjä tuotoksia, koska tuokioiden kuvat toteutin omalla epämukavuusalueellani, sillä halusin kehittää itseäni muotoilijana. Työn aikana pääsin myös seuraamaan Lauran musiikinopetusta sekä opin itsekin musiikin soittamisesta enemmän.

5.4 Työn mahdolliset jatko- ja toimenpide-ehdotukset

Lasten ymmärtämisestä on hyvin vähän kirjoitettua tai tutkittua tietoa. Siitä aiheesta voisi tutkia ja havainnoida paljon enemmän.

Lasten ymmärtämistä voisi tulevaisuudessa tutkia ja havainnoida siten, että antaa lapsien kertoa rehellisen mielipiteensä asioista, kuten miltä jokin asia heistä näyttää. Tätä voisi toteuttaa lasten keskuudessa kahden kesken sekä ryhmässä. Tällöin saataisiin käsitystä henkilökohtaisesti kahden kesken lapsen ymmärtämisestä ja siitä, vaikuttaako ryhmässä oleminen lapsen mielipiteisiin ja onko ryhmässä saatu tieto yhtä relevanttia kuin lapsen kanssa kahden kesken saatu tieto.

Toinen mahdollisuus, miten asiaa voisi tutkia on tutkia missä menee keskimääräisesti lasten kaksi- ja kolmiulotteisen näkemisen raja. Ainut tieto, jota asiasta löysin, oli että esikouluikäiset lapset alkavat vasta näkemään asioita kolmiulotteisesti. Tämä tieto oli kirjassa, joka oli julkaistu vuonna 2010. Tämän pohjalta itselläni heräsi ajatus, onko kirjoitettu tietoa enää ajankohtainen jatkuvasti kehittyvän teknologian vuoksi. 2010 vuoden jälkeen syntyneet lapset ovat kasvaneet ympäristössä, jossa elektroniikka, puhelimet ja tabletit ovat osa arkipäiväistä elämää. Nykyisin jopa parivuotiaat lapset voivat itsenäisesti osata käyttää esimerkiksi YouTubea ja laittaa sieltä erilaisia videoita pyörimään. Videoita lapsille on paljon erilaisia ja niissä

esiintyvät asiat ovat hyvin kaksi- ja kolmiulotteisesti kuvattuja. Voisiko olla mahdollista että tällaisten videoiden myötä lasten kolmiulotteinen hahmottaminen on aikaistunut esikouluikäisestä lapsesta? Tätä olisi mielestäni hyvä tutkia.

Prosessin aikana havaitsin, että alan ammattilaisilla on lasten ymmärtämisestä paljon hiljaista tietoa, jota ei ole kirjoitettu kovinkaan paljon tai vaihtoehtoisesti tietoa löytyy hyvin sirpaleisesti eri kirjoista. Mielestäni tulevaisuudessa olisi hyvä tehdä kooste lasten ymmärtämisestä, johon on kerätty tietoa laajasti lasten parissa työskenteleviltä ammattilaisilta, miten lapset ymmärtävät asioita. Kooste voisi olla opas -tyylinen sekä suunnattu suunnittelijoille, jotka voisivat sen avulla suunnitella lapsi kohderyhmälle paremmin erilaisia asioita. Mielenkiintoista olisi myös tietää, millä perusteella lastenkirjallisuuden ja -ohjelmien suunnittelijat toteuttavat niissä esiintyvät grafiikan. Voisiko heilläkin olla lasten ymmärtämisestä hyödyllistä hiljaista tietoa?

KUVALUETTELO

KUVA 1: Känninen, Sisko. Havainnollistava kuva aiheen valinnasta. Graafinen kuvaaja. 13.11.2021. Kuopio: Sisko Kännisen kokoelmat

Kuva 2: Känninen, Sisko. Inkilänmäen päiväkot. Kuvamanipulaatio. 29.10.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat

Kuva 3: Känninen, Sisko. Aikajana. Graafinen kuvaaja. 8.2.2022. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 4: Känninen, Sisko. Yhteistyön aloituksen vaiheet. Graafinen kuvaaja. 13.11.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat

Kuva 5: Känninen, Sisko. Havainnollista kuva kuvien suunnitteluprosessista. Graafinen kuvaaja. 14.11.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat

Kuva 6: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenkirjallisuuden kuva.
https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSrZmpBthiyTt7N_wU-LA6YOBaQdJRM458HQvQ&usqp=CAU
Ladattu 6.12.2021

Kuva 7: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenkirjallisuuden kuva.
<https://s2.adlibris.com/images/7151167/tiedatko-mita-maisa.jpg>
Ladattu 6.12.2021

Kuva 8: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenkirjallisuuden kuva.
<https://s2.adlibris.com/images/59952824/ella-ja-kaverit-papanavanassa.jpg>
Ladattu 6.12.2021

Kuva 9: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenkirjallisuuden kuva.
https://aamuset.fi/static/content/pic_6_5295482_k6314416_1200.jpg Ladattu
6.12.2021

Kuva 10: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenkirjallisuuden kuva.
https://cdn.shopify.com/s/files/1/0061/0372/8217/products/9789522305992_118064_2048_b708b598-ecb7-46bf-874c-bae9553f-cab1_1024x1024.jpg?v=1621383919 Ladattu 6.12.2021

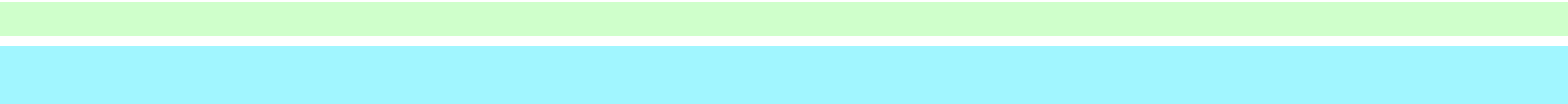
Kuva 11: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenohjelman graafinen kuva.
<https://muropaketti.com/wp-content/uploads/2017/06/paavo-pesusieni-sponge-bob-squarepants.jpg> Ladattu 6.12.2021

Kuva 12: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenohjelman graafinen kuva.
https://images.cdn.yle.fi/image/upload/f_auto,fl_progressive/fl_keep_iptc/q_88/w_854,h_480,c_crop,x_0,y_0/w_700/v1435578408/17-2956555912967edad1.jpg
Ladattu 6.12.2021

Kuva 13
Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenohjelman graafinen kuva.
<https://www.putinki.fi/WebRoot/myvilkasfi01/Shops/paperikauppa-putinki/5E7B/5E2B/6D12/47B6/CA14/0A28/1012/5723/7020584.jpg> Ladattu 6.12.2021

Kuva 14: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenohjelman vaha kuva.
https://i.media.fi/incoming/5734635-n.jpg/alternates/FREE_1440/5734635-n.jpg
Ladattu 6.12.

Kuva 15: Tekijä ja julkaisuaika tuntematon. Lastenohjelman graafinen kuva.
https://images.cdn.yle.fi/image/upload/ar_16:9,c_fill,d_yle-areena.jpg,f_auto,fl_lossy,q_auto:eco,w_640/v1641304339/13-1-4439032-1609605591775.jpg
Ladattu 6.12.2021

Kuva 16: Känninen, Sisko. Havainnollistava kuva lopullisten kuvien työvaiheista.
Graafinen kuvaaja. 28.11.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 17: Känninen, Sisko. Kuvien suunnittelun haasteet. Graafinen kuvaaja.
28.11.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 18: Känninen, Sisko. Palvelupolku tuokiosta. Graafinen kuvaaja.
1.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 19: Känninen, Sisko. Tuokioiden kulku. Graafinen kuvaaja.
1.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 20: Känninen, Sisko. Havainnollistava kuvien esitystapa. Graafinen kuvaaja.
28.11.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 21: Känninen, Sisko. Tuokioiden haasteet. Graafinen kuvaaja.
28.11.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 22: Känninen, Sisko. Ryhmässä olevilla lapsilla esiintyviä piirteitä.
Graafinen kuvaaja. 6.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 23: Känninen, Sisko. Lapsiprofiili 1. Graafinen kuvaaja.
6.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 24: Känninen, Sisko. Lapsiprofiili 2. Graafinen kuvaaja.
6.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 25: Känninen, Sisko. Lapsiprofiili 3. Graafinen kuvaaja.
6.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kuva 26: Känninen, Sisko. Havainnointi lasten kuvan ymmärtämisen vaiheista.
Graafinen kuvaaja. 20.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

Kaavio 1: Känninen, Sisko. Toteutettujen kuvien yhteenveto. Diagrammi.
20.12.2021. Kuopio. Sisko Kännisen kokoelmat.

LÄHTEET

Aivoliitto 2022. Kuvat arjen tukena. Verkkojulkaisu. Aivoliitto.fi. Verkkopalvelu Kommunikaatiokeskuksesta. Päivitetty tuntematon. <https://www.aivoliitto.fi/kommunikaatiokeskus/kehityksellinenkielihairio/vinkkeja-arkeen/kuvat/#371093a4>. Viitattu 7.1.2022

Helenius, Aili & Lummelahti, Leena 2018. Varhaiskasvatus. Helsinki: BoD - Books on Demand Viitattu 9.1.2022

Korhonen, Riitta 2010. Pienet oppimassa - Kasvatuksellisia näkökulmia varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauman yksikkö.

Marila, Tiina 2017. Tiedon visualisointi lapsille: Ilmastonmuutosta käsittelevien visualisointien toteutus talviseuranta-kampanjaan. Opinnäytetyö. Media-alan koulutus, KARELIA-ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:-fi:amk-2017060111746>. Viitattu 7.1.2022

Pyramid educational consultants, tuntematon. PICTURE EXCHANGE COMMUNICATION SYSTEM (PECS) Julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. Pyramid educational consultants. Päivitetty tuntematon. <https://pecsusa.com/pecs/> Viitattu 9.2.2022

Siunsote julkaisuaika tuntematon. Kuvat kommunikoinnissa. Verkkojulkaisu. siunsote.fi. Päivitetty tuntematon. <https://www.siunsote.fi/kuvat-kommunikoinnissa> Viitattu 7.1.2022

Lastentarhanopettajaliitto 2005. Lastentarhanopettajan ammattietiikka. Pdf-tiedosto. <https://www.vol.fi/uploads/2019/01/d5163f9f-etiikka.pdf> Viitattu 7.1.2022

Yle 2013. Podcast. Miten ihminen käsittelee tietoa? <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/07/10/ihmisen-tiedonkasittelyn-perusteet>. Viitattu 25.1.2022

Yle 2017. Lapsenmuisti. Video. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/07/10/ihmisen-tiedonkasittelyn-perusteet>. Viitattu 25.1.2022

LIITE 1: TUOKIOIHIN TOTEUTETUT KUVAT

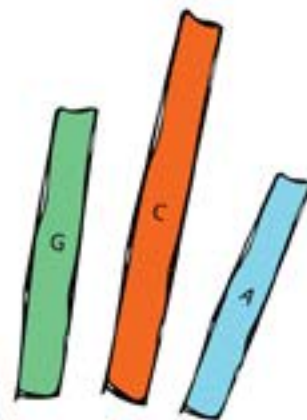

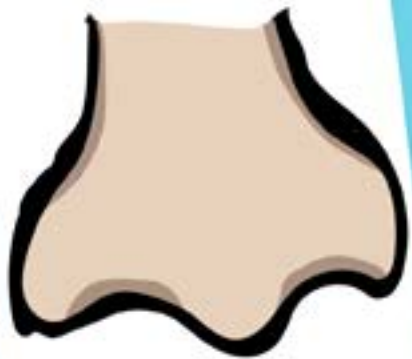

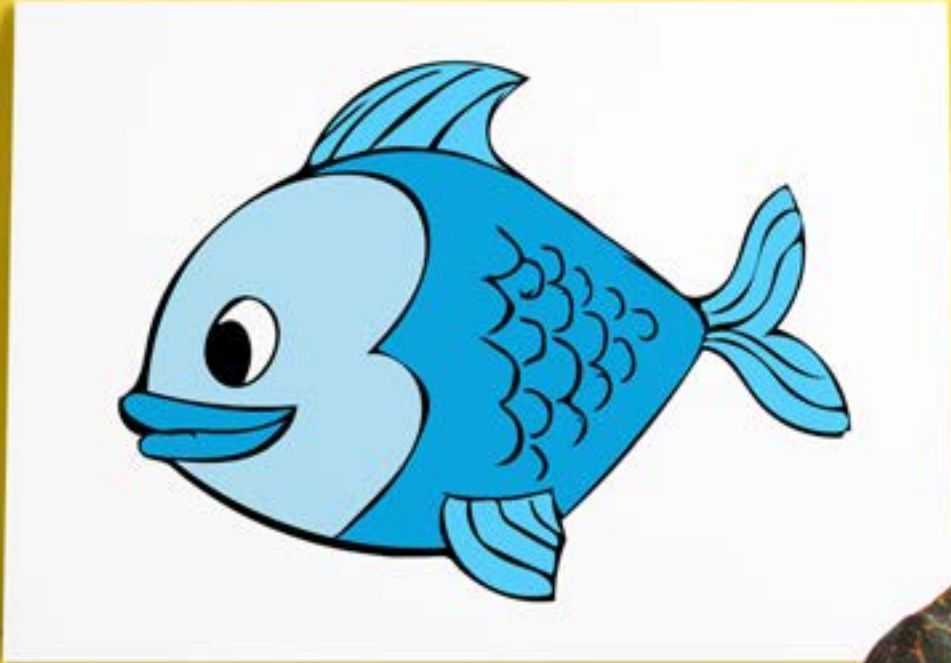

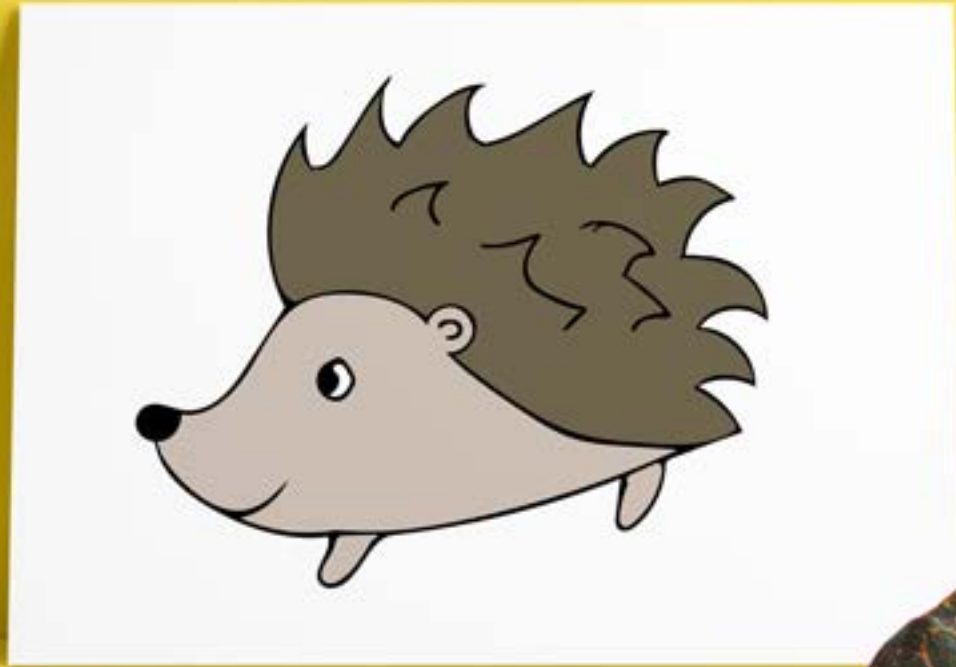

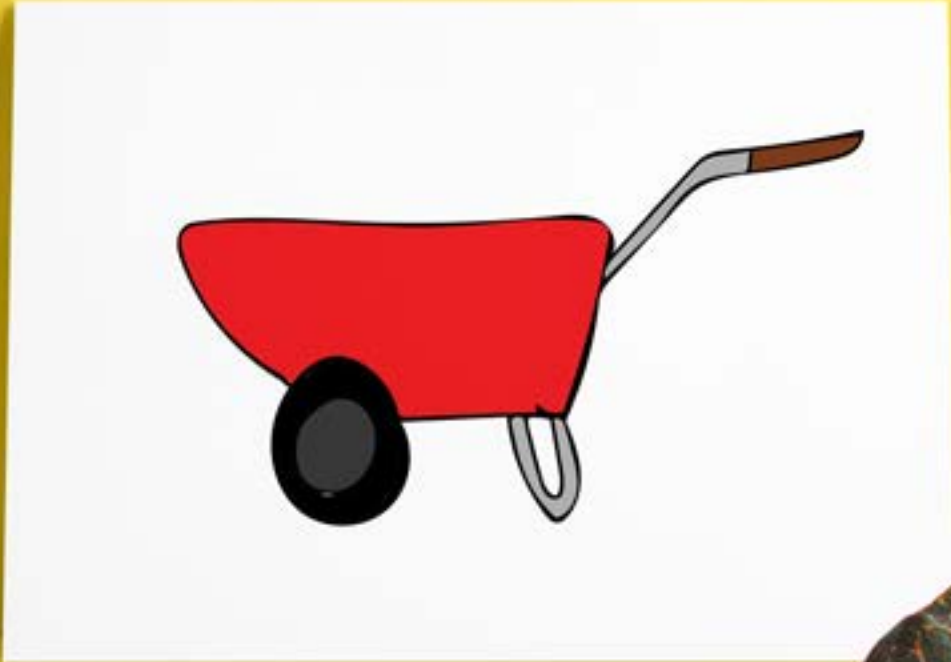

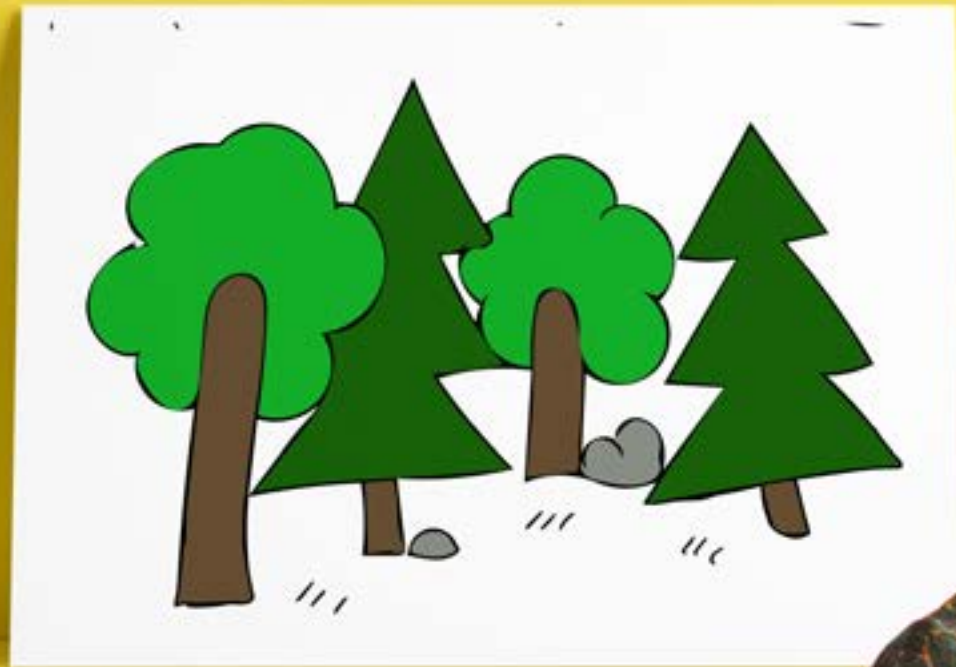

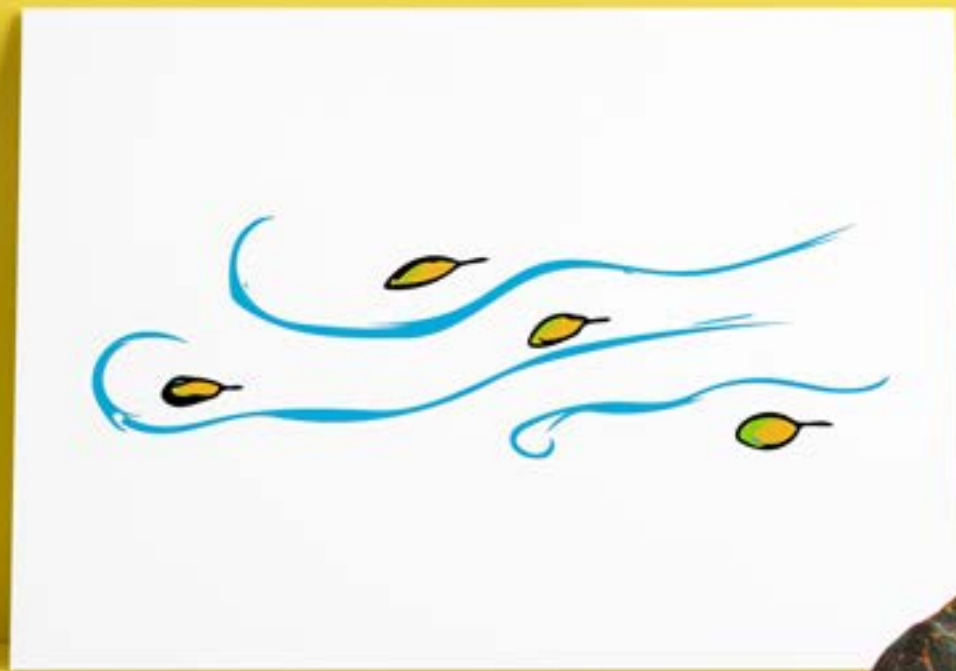

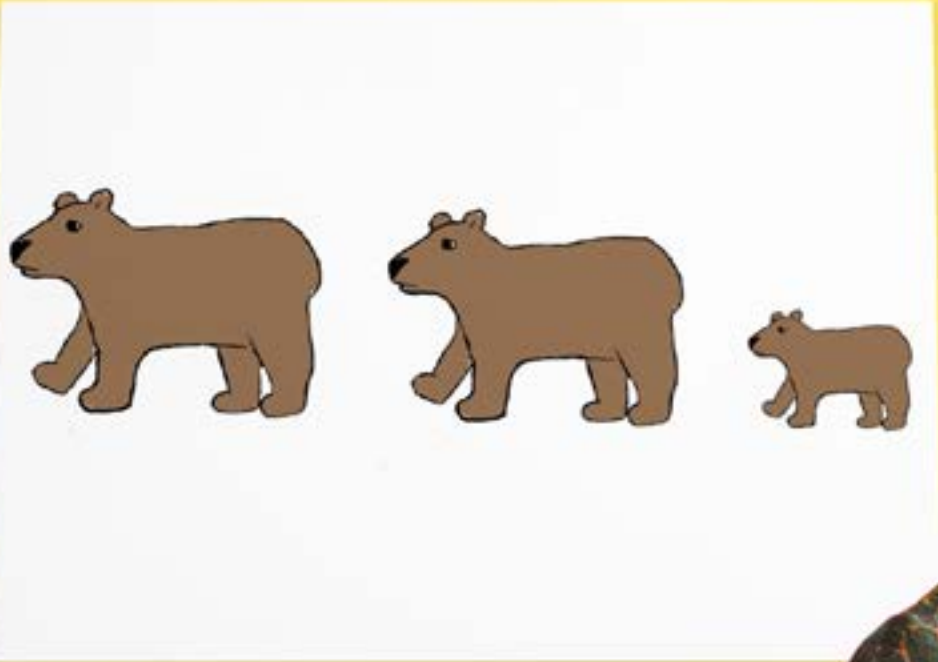

LIITE 1: TUOKIOIDEN LAULU- JA KUVALISTAT

Tuokioiden laululistat ja niiden kuvat

1. Tuokion kappaleet

Yleistä ohjeistusta

Kuvat: Taputtaa, kuunnella

Alkulaulu: Lauaen iloa saamme

Esitetty yleistä kuvaa laulamisesta

Tuulee, tuulee, syksyllä, syksyllä

Kuvat: Syksy

Syysretki

Kuvat: Metsä, puolukat, sade,
juosta

Sateessa istun sateenvarjon alla

Kuvat: Sateenvarjo, sieni

Nalle Puhin sadelaulu

Kuvat: Nalle Puh

Loppulaulu: Soittorasia

Esitetty: Oikeaa soittorasiaa

2. Tuokion kappaleet

Yleistä ohjeistusta

Kuvat: Taputtaa, kuunnella

Alkulaulu: Lauaen iloa saamme

Tuulee, tuulee, syksyllä, syksyllä

Kuvat: Syksy, tuuli

Syysretki

Kuvat: Metsä

Sateessa istun sateenvarjon alla

Kuvat: Sieni, pieni sade, suuri sade

Nalle Puhin sadelaulu

Karhuperhe kävelyllä

Kuvat: Karhuperhe

Loppulaulu: Soittorasia

Esitetty: Oikeaa soittorasiaa

3. Tuokion kappaleet

Yleistä ohjeistusta

Kuvat: Soittimet

Alkulaulu: Lauaen iloa saamme

Kävellään ja kävellään ja sitten seis

Kuvat: Seis

Jalkametsä

Siili, siili, siili, metsään jo hiipi

Kuvat: Siili, kallio, kiikarit,

Extra: Karhuperhe kävelyllä

(Ei ennakkoon suunniteltu)

Nalle tahtoo koputella

Kuvat: Koputtaa

Viulun esittely ja laulu: Nallet tallustaa

Kuvat: Kala, lampi

Loppulaulu: Soittorasia

Esitetty: Oikeaa soittorasiaa

Tuokioiden laululistat ja niiden kuvat

4. Tuokion kappaleet

Alkulaulu: Laulaen iloa saamme

Kauas kurkistaa

Joulu on taas

Kuvat: Kattila, Mauste

Tonttu lähti matkaan

Kuvat: Tonttu, kärri, kukko

Rati riti ralla

Kuvat: Harmaa sukka

Varalla: Pikkuinen tonttu

hyppeli näin

Lumihiutale leijailee

Kuvat: Lumihiutale (Unohtui esittää)

Loppulaulu: Soittorasias

Esitetty: Oikeaa soittorasias

5. Tuokion kappaleet

Alkulaulu: Laulaen iloa saamme

Pakkasaamuna paleltaa

Kuvat: Korva, nenä

Metsämökki

Kuvat: Mökki, jänis

Rati riti ralla

Tonttujen jouluyö

Kuvat: Joulukuusi, soihtu

Soittimien arvoittelu

(Ei laulu)

Kuvat: Marakassi / Rytmimuna, rumpu, triangeli, rytmikapulat, soitinputki

Revontulitanssi

(Ei ennätetty laulaa)

Kuvat: Tanssiminen

Loppulaulu: Soittorasias

Esitetty: Oikeaa soittorasias

6. Tuokion kappaleet

Alkulaulu: Laulaen iloa saamme

Koska luistellaan, ihan muuten vaan?

Kuvat: Talvi, luistimet, lumiukko, hiihtäminen, pulkkamäki

Loru: Lumiukko

Tonttu ja kukko

Petteri punakuono

Kuvat: Petteri Punakuono

Revontulitanssi

Kuvat: Tanssiminen

Loppulaulu: Soittorasias

Esitetty: Oikeaa soittorasias

LIITE 3: SÄHKÖPOSTI PÄIVÄKODEILLE

Sähköposti lasten parissa työskenteleville

Hei,

Ajattelin lähestyä teitä sellaisen asian tiimoilta, että olisiko mahdollista toteuttaa teidän päiväkotiin Google formsin kautta tehty kysely, johon voi vastata täysin nimettömästi?

Kyselyyn kerään vastauksia eri puolelta Suomea lasten parissa työskenteleviltä henkilöiltä.

Kysely liittyy opinnäytetyöhöni. Toteutan tällä hetkellä Kuopiossa sijaitsevaan Inkilänmäen päiväkodin musiikkituokioihin infografiikkaa (=kuvitusta). Kyselyssä kysytään lyhyesti kuvan käytöstä työssä, millaisia kuvia lapset mielestänne parhaiten ymmärtävät, millaisissa tilanteissa niitä on hyvä käyttää ja hieman ryhmässä käyttäytymisestä.

Kyselyyn vastaaminen ei vie kuin max 5 minuuttia.

Laitan tähän sähköpostiin jo linkin kyselyyn, josta näätte millainen se on ja halutessanne siihen voitte myös vastata itsekin.

<https://forms.gle/eVsaWMXdZKWthURcA>

Kiitos paljon jo etukäteen, onnistui tämä tai ei.

Ystävällisin terveisin,
Sisko Känninen
DA19SM

LIITE 4: LASTEN PARISSA TYÖSKENTELEVIEN KYSELYN -KYSYMYKSET

Lasten parissa työskenteleville suunnatun kyselyn - kysymykset

Missä maakunnassa asut?

Kuinka kauan olet työskennellyt lasten parissa?

Minkä ikäisten lasten parissa työskentelet?

Työskenteletkö erityistä tukea tarvitsevien lasten parissa?

Käytätkö kuvia työssäsi?

Millaisia kuvia käytät työssäsi?

Millaisissa tilanteissa pidät hyödyllisenä kuvien käytön lasten parissa?

Millaisia kuvia päiväkotikiäiset lapset mielestäsi ymmärtävät parhaiten? ja miksi lapset ymmärtävät kyseistä tyyliä parhaiten? (Esim. ääriivivapiirroksia, sarjakuvatyyliä, värillisiä / mustavalkoisia)

Kun kysyt usealta lapselta esimerkiksi ryhmässä jotain asiaa, uskaltavatko lapset kertoa oman mielipiteensä asiasta, vai lähtevätkö he myötäilemään ensimmäisen lapsen puheita?

Ovatko lapset rohkeampia puhumaan tutumman ihmisen seurassa?

Onko lapsilla, joku tietty ikä milloin he ovat rohkeampia kertomaan omia mielipiteitensä asioista? Jos on, mikä se ikä on?

Tuleeko mieleen, jotain muuta, mikä liittyy lasten kuvalliseen ymmärtämiseen tai ryhmässä toimimiseen? Vapaavalintainen kysymys.

LIITE 5: TUOKIOKOHTAISET MUISTIINPANOT

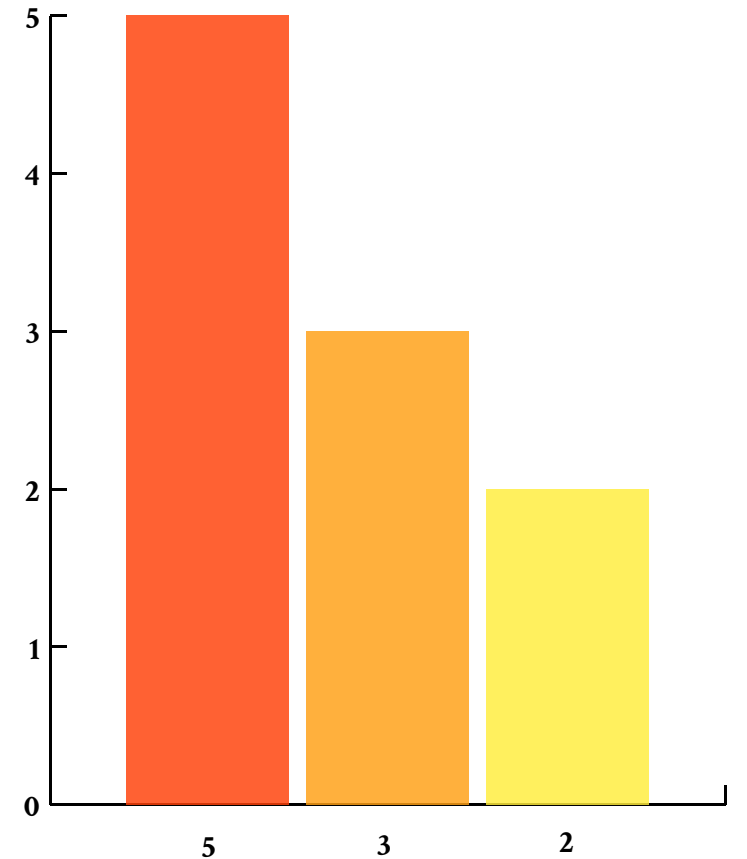
1. Tuokion kuvien ymmärrettävyys

Ensimmäinen musiikkituokio Inkilänmäen päiväkodissa pidettiin 5.11. kello 9:00 - 9:45. Musiikkituokioon osallistui yhteensä 15 ihmistä, joista 10 olivat päiväkodin lapsia ja loput päiväkodin henkilökuntaa.

Tuokiossa olevista lapsista seitsemän oli 3-6 vuotiaita ja kolme alle 3-vuotiaita.

Musiikkituokiossa kuvat esiteltiin lapsille ennen laulujen laulamista, jolloin lapsilta kysyttiin, mitä heidän mielestään kuvat esittää. Asiaa pohjustettiin sen verran, että kuvat liittyvät aina seuraavaan lauluun, jota musiikkituokiossa lauletaan.

Tuokiossa esitettiin yhteensä 10 kuvaa, joista 5 ymmärrettiin välittömästi, 3 kuvista ymmärrettiin johdattelun kautta ja 2 kuvaa jakautui tunnistetuksi ja johdattelun kautta tunnistetuksi lasten keskuudessa.

- 5 kuvista ymmärrettiin välittömästi
- 3 kuvista ymmärrettiin johdattelun kautta
- 2 kuvien ymmärtäminen jakautui lasten keskuudessa heti ymmärretyksi ja johdattelun kautta ymmärretyksi

1. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi)

Sateenvarjo

Sade

**Kärpässieni
ja sieni**

Kuunnella

Juosta

1. Tuokion kuvat (Tunnistettu johdattelun kautta)

Syksy

Sanottiin ensiksi:

Lehdeksi

Johdattelu:

Mihin värit liittyvät?

Syksy

Taputtaa

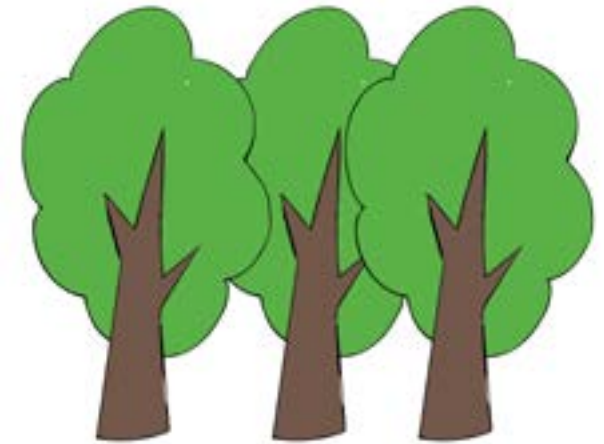
Ennen kuvan

esittämistä sitä

johdateltiin

vahingossa kertoen,

että se on tekemistä

Metsä

Sanottiin ensiksi:

Puu, puut

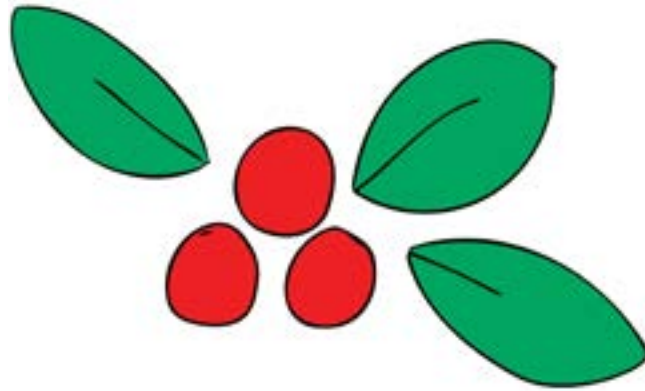
Johdattelu:

Mitä monet puut ovat

yhdessä?

Metsä

1. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi ja tunnistettu johdattelun kautta)

Puolukka

Sanottiin ensiksi:
Puolukka ja marjat

Johdattelu:

Mitä marjoja voi olla punaisena?

Mansikka, puolukka

Puolukka

Sanottiin ensiksi:
Nalle ja Nalle puh

Johdattelu:

Voisiko tämä olla joku hahmo?

Nalle Puh

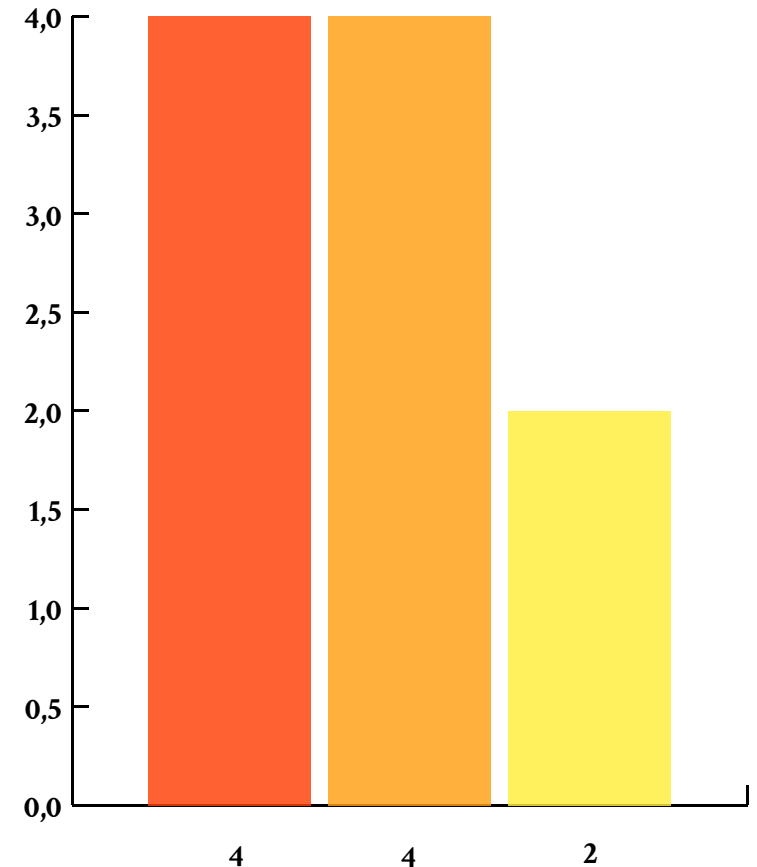
2. Tuokion kuvien ymmärrettävyys

Toinen tuokio pidettiin Inklänmäen päiväkodissa 12.11.2021 kello 9:00 - 9:45. Musiikkituokioon osallistui yhteensä 16 ihmistä, joista 10 oli lapsia.

Tuokiossa olevista lapsista seitsemän oli 3-6-vuotiasta ja kolme alle 3-vuotiasta.

Kuvat näytettiin lapsille ennen tuokioiden laulujen sanomista, ja mainittiin, että liittyvät seuraavan kappaleen teemaan.

Tuokiossa esitettiin yhteensä 10 kuvaa joista 4 tunnistettiin välittömästi, 2 johdattelun kautta ja 4 kuvan tunnistus jakautui tunnistettu välittömästi ja tunnistettu johdattelun kautta.

- 4 kuvista ymmärrettiin välittömästi
- 4 kuvien ymmärtäminen jakautui lasten keskuudessa heti ymmärretyksi ja johdattelun kautta ymmärretyksi
- 2 kuvista ymmärrettiin johdattelun kautta

2. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi)

Kuunnella

Sieni

Pieni sade

**Suuri sade
/ Rankka sade**

3. Tuokion kuvat (Tunnistettu johdattelun kautta)

Karhuperhe

Sanottiin ensiksi:

Karhut, iso karhu,

pieni karhu

Johdattelu:

Mitä karhut ovat

yhdessä?

Perhe, karhuperhe

Syksy

Sanottiin ensiksi:

Lehdet, puu

Johdattelu:

Milloin puussa

on vähän lehtiä?

Syksy

2. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi ja tunnistettu johdattelun kautta)

Tuuli

Sanottiin ensiksi:

Tuuli

Johdattelu:

Tuuraavat hoitajat
kuiskasivat sanoja
lasten korviin

Varpaat

Sanottiin ensiksi:

Jalka, Varpaat

Johdattelu:

Tuuraavat hoitajat
kuiskasivat sanoja
lasten korviin

Taputtaa

Sanottiin ensiksi:

Ihminen, taputtaa

Johdattelu:

Tuuraavat hoitajat
kuiskasivat sanoja
lasten korviin

Metsä

Sanottiin ensiksi:

Puita, kuusi, metsä

Johdattelu:

Tuuraavat hoitajat
kuiskasivat sanoja
lasten korviin

3. Tuokion kuvien ymmärrettävyys

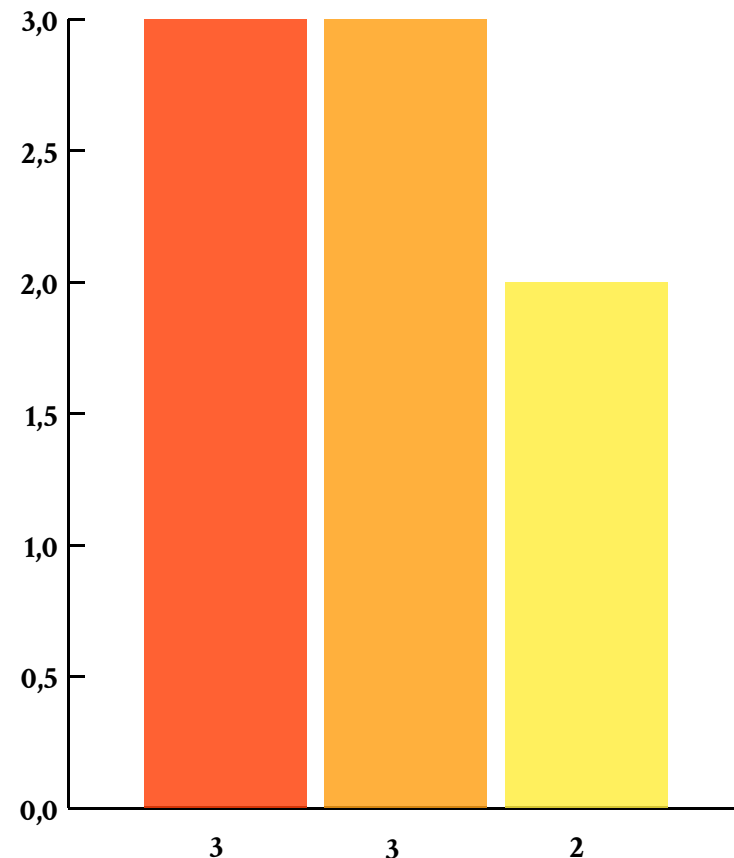
Kolmas tuokio pidettiin Inklänmäen päiväkodissa 19.11.2021 kello 9:00 - 9:45. Musiikkituokioon osallistui yhteensä 15 ihmistä, joista 10 oli lapsia.

Tuokiossa olevista lapsista kahdeksan oli 3-6-vuotiainta ja kaksi alle 3-vuotiasta.

Tuokiossa Laura halusi, että kun hän soittaa viululla erästä laulua, näytän samalla kuvia laulun aiheista, ja katsotaan tunnistavatko lapset laulun.

Kun laulua ei arvattu oli meillä ollut kommunikaatio virhe, koska olin ajatellut, että sen jälkeen kuvat arvuutellaan perinteiseen tapaan, mutta Laura kertoi suoraan kuvien tarkoitukset

Tuokiossa 3 kuvaa tunnistettiin välittömästi, 3 tunnistettiin hetken miettimisen jälkeen ja 2 kuvan esityksessä oli kommunikointivirhe

3 kuvista ymmärrettiin välittömästi

3 kuvista tunnistettiin hetken miettimisen jälkeen, ilman johdattelua

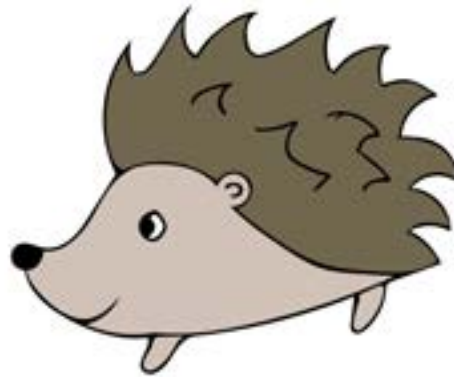

2 kuvista lapsilla ei ollut mahdollisuutta edes arvata kommunikointi virheen takia

3. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi)

Kiikarit

Siili

Soittimet

3. Tuokion kuvat (Tunnistettu hetken miettimisen kautta, ilman johdattelua)

Koputtaa
Sanottiin ensiksi:
Ovipuhelin, sitten
koputtaa

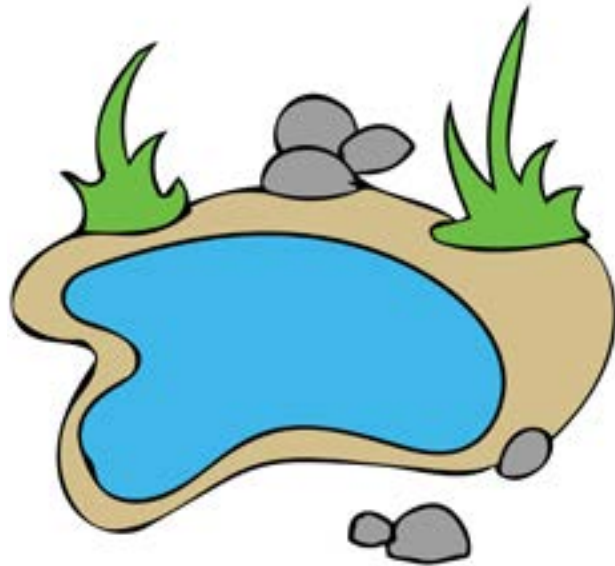

Seis
Sanottiin ensiksi:
Älä, paikka
sitten englannin
kielisesti Stop eli Seis

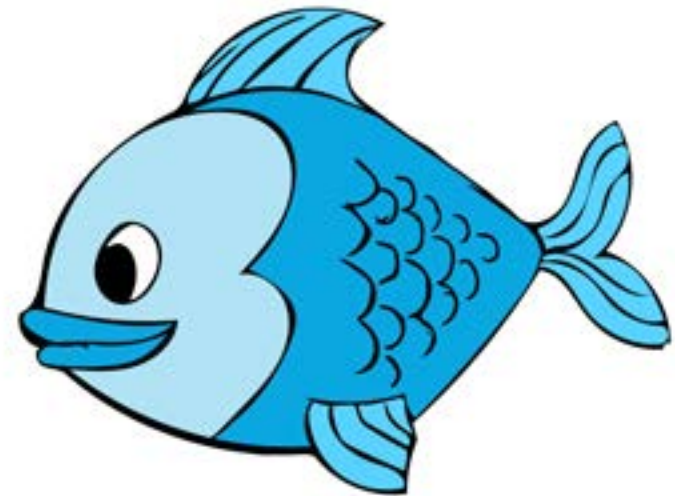
Kallio
Sanottiin ensiksi:
Kivi, vuori
ja hetken hiljaisuuden
jälkeen kallio

3. Tuokion kuvat (Kommunikointi virhe yhteistyössä)

Lampi

Lapsilla ei ollut
mahdollisuutta arvata

Kalat

Lapsilla ei ollut
mahdollisuutta arvata

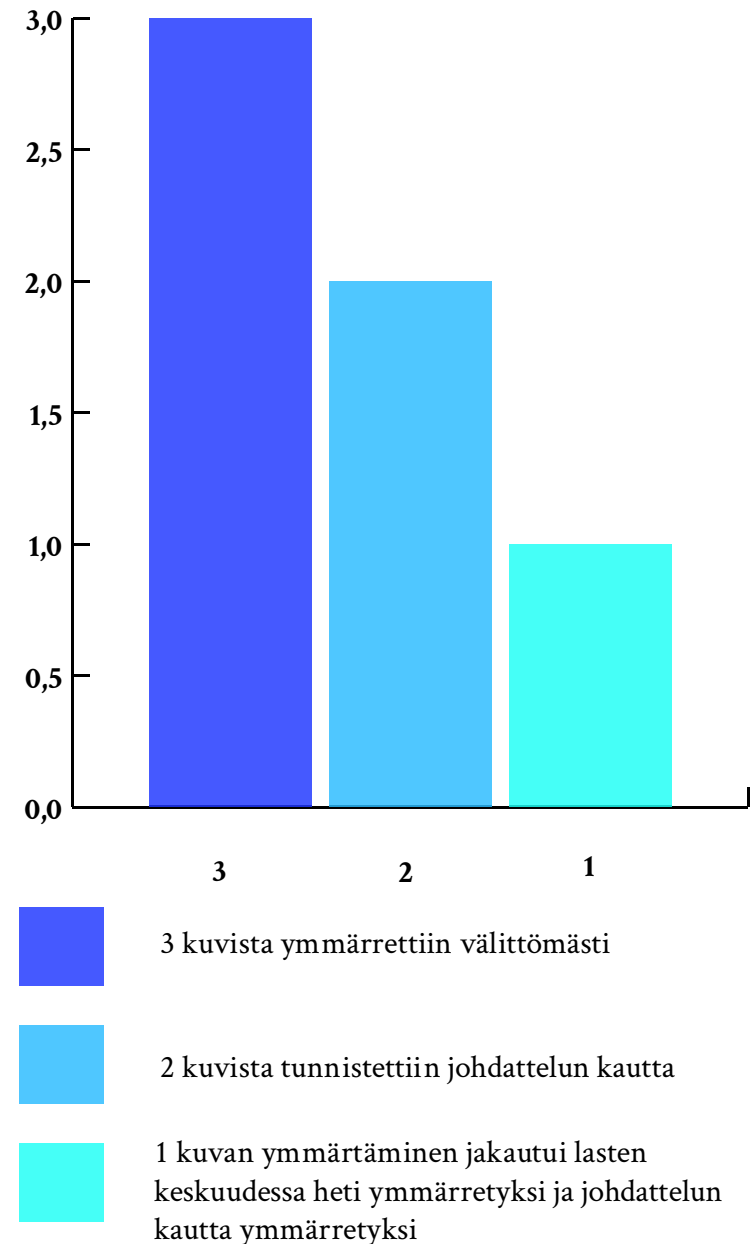

4. Tuokion kuvien ymmärrettävyys

Neljäs tuokio pidettiin Inklänmäen päiväkodissa 2.12.2021 kello 9:00 - 9:45. Musiikkituokioon osallistui yhteensä 13 ihmistä, joista 10 oli lapsia.

Tuokiossa olevat lapset olivat 3-6 vuotiaita.

Tuokiossa esitettiin yhteensä 6 kuvaa, joista 3 tunnistettiin välittömästi, 2 kuvaa tunnistettiin johdattelun kautta ja 1 kuva jakautui tunnistettuna välittömästi ja tunnistettu johdattelun kautta.

4. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi)

Tonttu

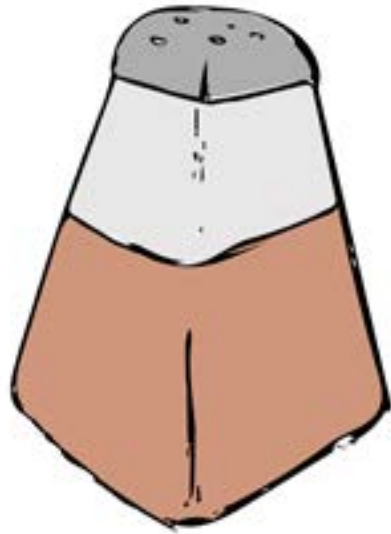

Kattila

Kärri

4. Tuokion kuvat (Tunnistettu johdattelun kautta)

Mauste

Sanottiin ensiksi:
suola, sokeri, kaneli

Mitä ne ovat?

Mausteita

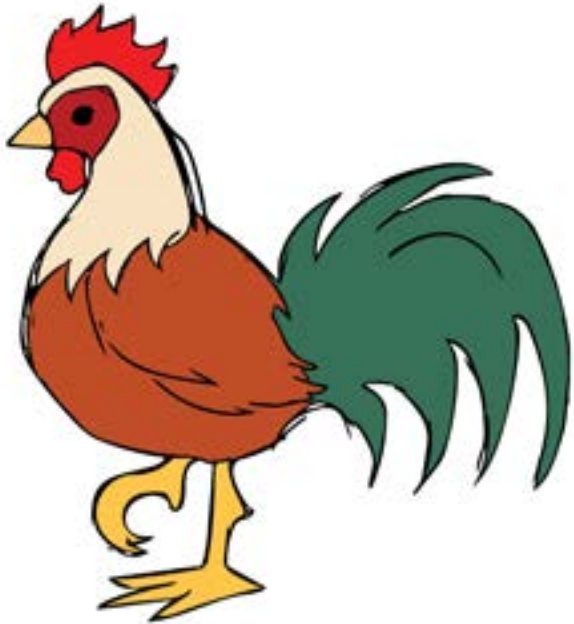
Harmaa sukka

Sanottiin ensiksi:
sukka

Mitä muuta näet sen lisäksi?

Harmaa, Harmaa sukka

4. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi ja tunnistettu johdattelun kautta)

Kukko

Kukko, kana

Johdattelu:

Kiekuu aamulla

Kukko

5. Tuokion kuvien ymmärrettävyys

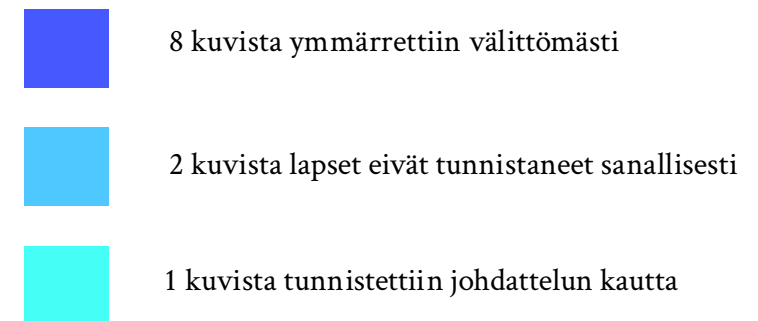
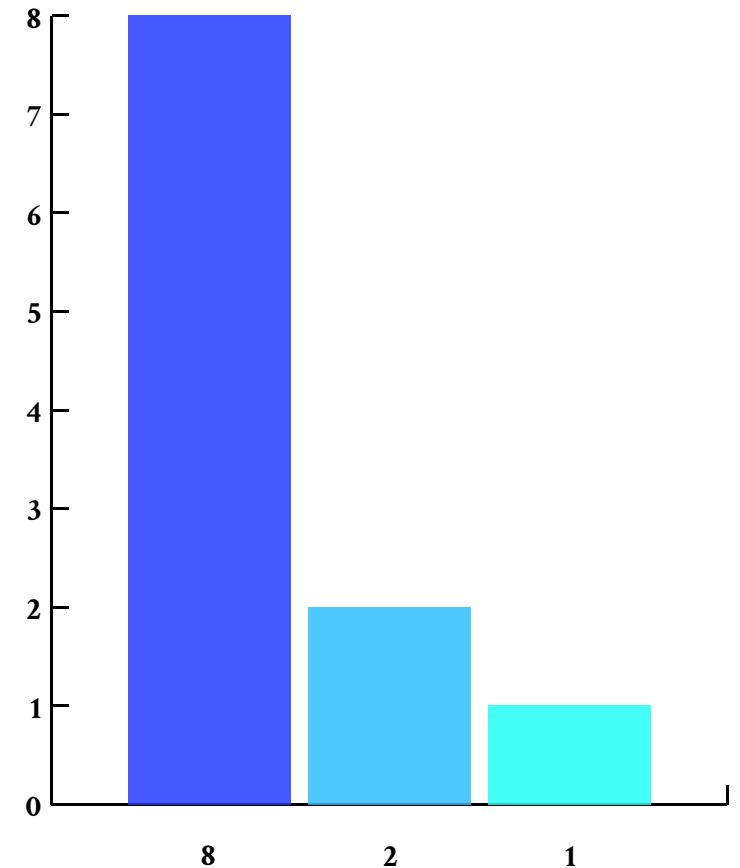
Viides tuokio pidettiin Inklänmäen päiväkodissa 10.12.2021 kello 9:00 - 9:45. Musiikkituokioon osallistui yhteensä 13 ihmistä, joista 10 oli lapsia.

Tuokiossa olevat lapset olivat 3-6 vuotiaita.

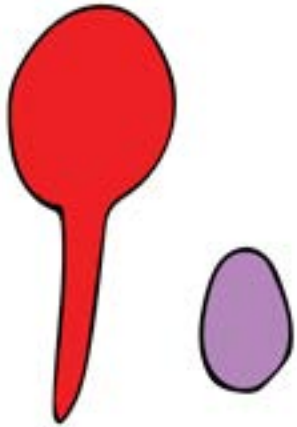
Tuokiossa esitettiin yhteensä 11 kuvaa, joista 8 tunnistettiin välittömästi, 1 kuva tunnistettiin johdattelun kautta ja 2 kuvaa lapset eivät tunnistanee sanallisesti.

Soihdun merkityksen lapset kuitenkin näyttivät ymmärtävän, sillä heidän eleissään oli kuin he koittaisivat pitää soihtua kädessään, mutta eivät saaneet vain oikeaa sanaa suustaan.

Tuokiossa käytettyyn lähes samaa kuvaa kuin kuuntelussa, mutta lapset osasivat erottaa, että kuvassa ei ole enää kuuntelua merkitseviä viivoja ja sanoivat kuvaa korvaksi.

5. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi)

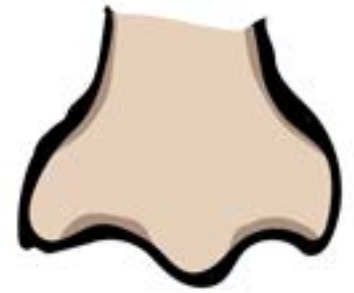
Marakassi / Rytmimuna

Korva

umpu

Nenä

Joulukuusi

Jänis

Triangeli

Rytmikapulat

5. Tuokion kuvat
(Tunnistettu johdattelun kautta)

Mökki

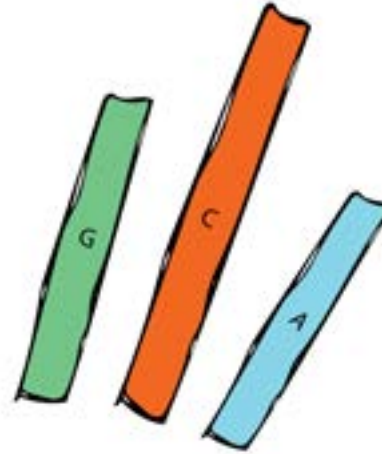
Sanottiin ensiksi:

Talo

Mikä on syrjässä oleva talo?

Mökki

5. Tuokion kuvat
(Ei tunnistettu sanallisesti)

Soitinputki

Täydellinen hiljaisuus

Miltä kuva mielestänne näyttää?

Pyykkipojalta

Aikaisemmin näytetty soittimia,
voisiko tämäkin olla?

Nokkahuilu

Kerrottu soittimen
oikea nimitys

Soihku

Sanottiin:

Tuli, valopallo,
liekit, liekkipallo

Lapset pitivät myös
kättään aivan kuin pitäisivät
soihtua

Lopulta kerrottiin
soihku nimitys

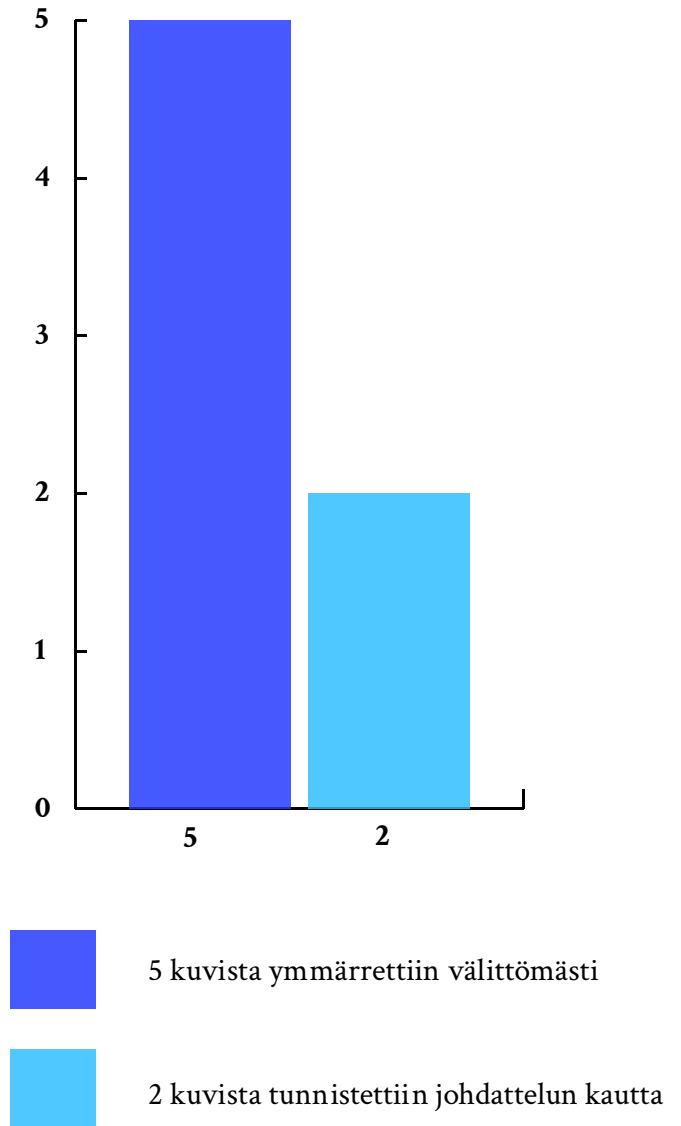
6. Tuokion kuvien ymmärrettävyys

Kuudes tuokio pidettiin Inklänmäen päiväkodissa 14.12.2021 kello 9:00 - 9:45. Musiikkituokioon osallistui yhteensä 13 ihmistä, joista 10 oli lapsia.

Tuokiossa olevat lapset olivat 3-6 vuotiaita.

Tuokiossa esitettiin yhteensä 7 kuvaa joista 5 tunnistettiin välittömästi ja 2 kuvaa tunnistettiin johdattelun kautta.

Tuokiossa oleva lumihiihtäleen tarkoitus muutettiin talveksi, vaikka se oli suunniteltu lumihiihtäletta kuvaamaan, mutta kyseisen kuvan näyttäminen unohtui edellisellä kerralla, joten muutettiin kuvastamaan talvea.

6. Tuokion kuvat (Tunnistettu välittömästi)

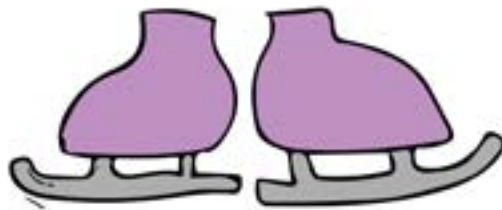
Lumiukko

Pulkkamäki

Petteri Punakuono

Luistimet

Hiihtää

6. Tuokion kuvat (Tunnistettu johdattelun kautta)

Talvi (Entinen tarkotius lumihiutale)

Sanottiin:
Lumihiutale, lumi
Johdattelu:
Mihin ne liittyvät?
Talveen, Talvi

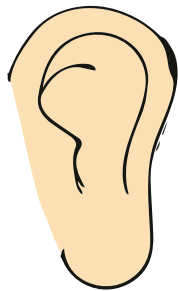

Tanssiminen

Sanottiin:
Laulaa, lapsia
Johdattelu:
Mitä ne tekevät?
Tanssivat

LIITE 6: OLETUS JA TODELLISUUS KUVIEN TOIMIVUUESTA

1. Tuokion kuvien toimivuus

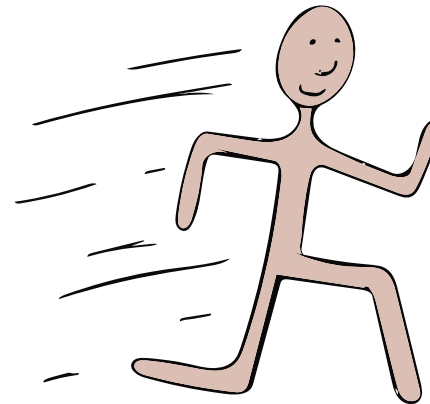
Kuunnella

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuvaa saatetaan sanoa korvaksi, ja johdattelun kautta kuva viimeistään ymmärrettäisiin tarkoittavan kuuntelemista

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Lapset sanoivat kuvan tarkoittava kuuntelemista välittömästi

Juosta

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Mielikuvani oli, että kuva voi olla lapsille haastava, mutta johdatelun kautta kuva ymmärrettäisiin

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Lapset sanoivat heti kuvassa juostaan

1. Tuokion kuvien toimivuus

Sade

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan sateeksi, muita vastauksia olisi voinut olla myös pilvi.

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Lapset tunnistivat kuvan sateeksi

Sieni

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tulkitaan sieneksi, tarkkaavaisimmat myrkkysieneksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Tunnistivat sieneksi ja myrkkysieneksi

1. Tuokion kuvien toimivuus

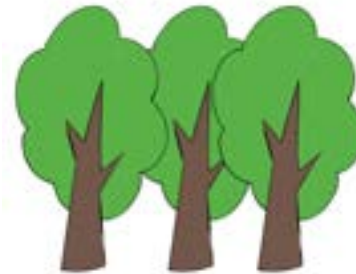
Sateenvarjo

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan
sateenvarjoksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin
sateenvarjoksi

Metsä

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että vastaukseksi voi tulla
aluksi puu, mutta käsitys
useasta puusta vierekkäin olisi ymmärretty
myös metsäksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin puuksi,
ja johdattelun kautta, mitä
monia puuta ovat yhdessä
ymmärrettiin metsäksi

1. Tuokion kuvien toimivuus

Taputtaa

Oletus (Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan käsiksi, ja johdattelun kautta taputukseksi

Todellisuus (Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa johdateltiin vahingossa tekemisenä, joten kuva tunnistettiin taputukseksi. En ole varma olisiko kuvaa tunnistettu muuten

Syksy

Oletus (Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuvaa sanotaan lehdeksi, mutta värit olisivat tuoneet ymmärryksen syksystä

Todellisuus (Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Tunnistettiin aluksi lehdeksi, mutta johdattelun kautta "Mihin värit liittyvät?" tunnistettiin syksyksi

1. Tuokion kuvien toimivuus

Nalle Puh

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan
nalleksi ja / tai Nalle Puhiksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin nalleksi ja
Nalle Puhiksi

Puolukka

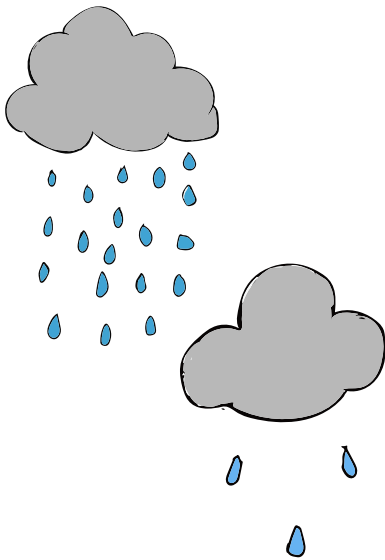
Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että lapset eivät tunnistaisi
puolukkaa, että kuva nähtäisiin
enemmän marjana

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Tunnistettiin marjaksi ja puolukaksi

2. Tuokion kuvien toimivuus

**Suuri sade ja
pieni sade**

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kun kuvia näyttää
vierekkäin kuva tunnistettiin
suureksi ja pieneksi sateeksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvat tunnistettiin rankkasateeksi
ja pieneksi sateeksi

Sieni

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että lapset eivät tunnista
kantarellia ja että kuva tunnistetaan
yleisesti sieneksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin sieneksi

2. Tuokion kuvien toimivuus

Kuunnella

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuvaa ajatellaan
enemmän ihmisten kasvoina ja
tarkkaavaisimmat tunnistaisivat
kuvan kuunteluksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin kuunteluksi

Syksy

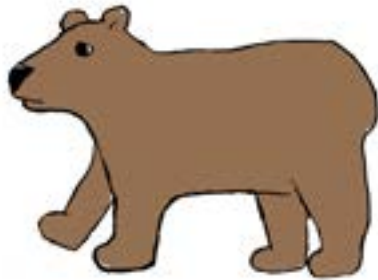
Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että värikkäät lehdet
ja puu toisivat ymmärryksen
syksystä

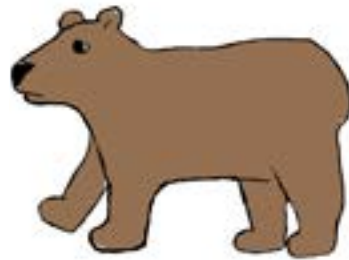
Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin puuksi ja, että siinä on
myös lehtiä
Johdattelu mihin pudonneet lehdet
liittyvät?
Kuvaa sanottiin syksyksi

2. Tuokion kuvien toimivuus

Isä karhu

Äiti karhu

Lapsi karhu

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan karhuksi ja sitten yhdessä perheeksi, josta tulee ymmärrys karhu perheestä

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin karhuksi, mutta johdattelun kautta mitä ne ovat yhdessä? Tuli ymmärrys perheestä. Tämän jälkeen johdattelu, keitä perheeseen kuuluu tuli ymmärrys isästä, äidistä ja lapsesta

2. Tuokion kuvien toimivuus

Tuuli

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että tuuli on lapsille hankala tunnistaa, mutta kun siihen lisätään lehtiä voitaisiin saada käsitys, että lehdet liikkuvat tuulessa

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin yhden lapsen toimesta myrskyksi, mutta muilta tuli tunnistus tuuleksi välittömästi

Metsä

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kun kuvaan tuo useampaa erilaista puuta, ja kiviä kuva ymmärrettäisiin metsäksi

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Vastaukset jakautuivat metsän ja puiden välillä. Yksi lapsi sanoi myös ketuksi, mikä johtui, että päiväkodissa olivat aikaisemmin laulaneet laulua, jossa metsässä oli kettuja

2. Tuokion kuvien toimivuus

Varpaat

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin piirroksesta, että en piirrä koko jalkapöytää, jotta kuva tunnistettaisiin enemmän varpaiksi, eikä jalaksi

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa tunnistettiin varpaiksi ja jaloiksi.
Osa lapsista tunnisti kuvan varpaiksi johdattelun kautta

Taputtaa

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että tarkkaavaisimmat lapset tunnistavat kuvan taputukseksi

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Osa lapsista alkoi taputtamaan kuvan nähdessään ja kuvaa sanottiin myös taputukseksi.
Myöhemmin selvisi, että päiväkodin henkilökunta oli kuiskannut sanojen tarkoitusta lasten korviin

3. Tuokion kuvien toimivuus

Kiikarit

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva voisi olla haastava joillekin kuvakulman takia ja että kuva tunnistetaan johdattelun kautta kiikareiksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin kiikareiksi välittömästi

Siili

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan siiliksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin siiliksi

3. Tuokion kuvien toimivuus

Soittimet

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan yleisesti soittimiksi, koska kuvassa on useampaa eri soitinta

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin soittimiksi

Koputtaa

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva voi olla haastava, mutta tunnistetaan koputukseksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin koputukseksi, mutta sitä sanottiin myös ovipuhelimeksi ja lankapuhelimeksi

3. Tuokion kuvien toimivuus

Seis

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuvaa voidaan sanoa kädeksi tai vilkuttaa, mutta johdattelun kautta voitaisiin saada ymmärrys Seis käsityksestä

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin kädeksi ja älä komennoksi. Hetken miettimisen jälkeen kuvaa tunnistettiin englanninkielen sanalla STOP

Kallio

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan kallioksi ja, että sitä voidaan sanoa myös kiveksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin kiveksi ja vuoreksi, hetken mietinnän jälkeen tuli myös sana kallio

3. Tuokion kuvien toimivuus

Lampi

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva voidaan sanoa lammeksi tai lätköksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvasta lapset eivät päässeet kertomaan mielipidettään, yhteistyön kommunikointi virheen vuoksi

Kala

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan kalaksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvasta lapset eivät päässeet kertomaan mielipidettään, yhteistyön kommunikointi virheen vuoksi

4. Tuokion kuvien toimivuus

Tonttu

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan tontuksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin tontuksi välittömästi

Lumihiutale

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuvaa saatetaan sanoa talveksi, ja viimeistään johdattelun kautta lumihiutaleeksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva unohdettiin tuokion ohjauksessa esittää

4. Tuokion kuvien toimivuus

Kattila

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan
kattilaksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin kattilaksi
välittömästi

Kukko

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan
kukoksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistus jakautui
kukon ja kanan välillä

4. Tuokion kuvien toimivuus

Mauste

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva on lapsille hankala, jotkut lapset voisivat johdattelun kautta tunnistaa mausteeksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin suolaksi ja kaneleksi, ja johdattelun kautta mitä ne ovat tuli mauste

Harmaa sukka

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Ajattelin, että kuva tunnistetaan sukaksi ja johdattelun kautta harmaaksi sukaksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin sukaksi ja johdattelun kautta harmaaksi sukaksi

4. Tuokion kuvien toimivuus

Kärri

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

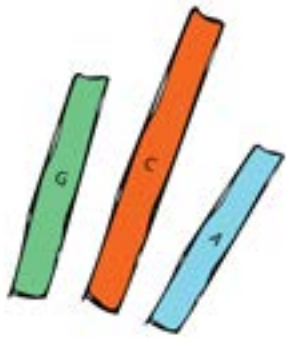
Ajattelin, että kuva voi olla lapsille hankala, mutta johdattelun kautta kuva voitaisiin tunnistaa kärriksi

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin kottikärriksi välittömästi

5. Tuokion kuvien toimivuus

**Boomwhackers /
Soittoputket**

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnistetaan
putkeksi ja johdattelun kautta
soittoputkeksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin pyykkipojaksi,
ja johdattelun kautta soittimena
nokkahuiluksi

Rytmikapulat

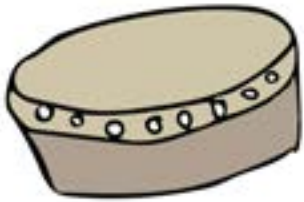
Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnistetaan
rytmikapuloiksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin
rytmikapulaksi

5. Tuokion kuvien toimivuus

Käsirumpu

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuvaa sanotaan aluksi rummuksi ja johdattelun kautta käsirummuksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin rummuksi

Triangeli

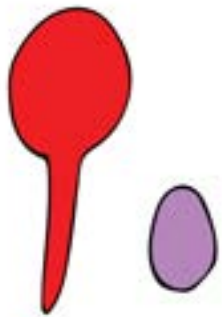
Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnistetaan triangeliksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin triangeliksi

5. Tuokion kuvien toimivuus

**Marakassi ja
Rytmimuna**

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuvaa sanotaan aluksi
rummuksi ja johdattelun kautta
käsirummuksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin tontuksi
välittömästi

Jänis

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuvaa voidaan sanoa aluksi
pupuksi, mutta viimeistään johdattelun kautta
tunnistetaan jänikseksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin jänikseksi, kuului
myös sana pupu taustalta

5. Tuokion kuvien toimivuus

Mökki

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuvaa voidaan sanoa taloksi, mutta johdattelun kautta ymmärretään mökiksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin aluksi taloksi, mutta pian nousi myös sana mökki lasten suusta

Joulukuusi

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnustetaan heti joulukuuseksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnustettiin joulukuuseksi

5. Tuokion kuvien toimivuus

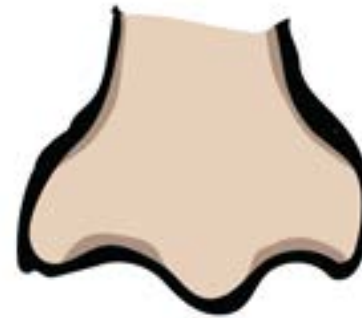
Korva

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuvaa voidaan myös ajatella kuulemisena, mutta ymmärretään lopulta myös korvaksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin korvaksi

Nenä

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnistetaan nenäksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin nenäksi

5. Tuokion kuvien toimivuus

Soihtu

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuvaa voidaan sanoa myös tuleksi, mutta viimeistään johdattelun kautta ymmärretään soihtuksi

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin valopalloksi, tuleksi ja lyhduksi, mutta soihtu sanaa ei arvattu

6. Tuokion kuvien toimivuus

Lumiukko

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnistetaan
lumiukoksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin
lumiukoksi

Pulkkamäki

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Kuva tunnistetaan pulkkamäeksi
tai pulkaksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin pulkkamäeksi,
ja pulkkakin kuului myös yksittäisenä
vastauksena

6. Tuokion kuvien toimivuus

Hiihtää

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Kuva tunnistetaan
hiihtämiseksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin
hiihtämiseksi

Luistimet

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnistetaan
luistimiksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin
luistimiksi

6. Tuokion kuvien toimivuus

**Petteri
Punakuono**

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuvaa sanotaan
Petteri Punakuonoksi ja
poroksi

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuva tunnistettiin Petteri
Punakuonoksi ja poroksi

Tanssia

Oletus
(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Uskon, että kuva tunnistetaan
tanssimiseksi
(Kuvaa ei ennätetty esittää viime
kerralla, joten esitetään nyt)

Todellisuus
(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin laulamiseksi
ja loppulauluksi, johdattelun kautta,
mitä tekemistä kuvassa on tuli
esille tanssiminen

6. Tuokion kuvien toimivuus

Talvi
(Ent. lumihiihtale)

Oletus

(Mielikuva lasten ymmärtämisestä)

Kuva oltiin suunniteltu lumihiihtaleeksi, mutta ei oltu ennätetty / muistettu käyttää aikaisemmillä keroilla, joten tarkoitus vaihtui talveen.

Todellisuus

(Kuvan ymmärtäminen todellisuudessa)

Kuvaa sanottiin ensin lumihiihtaleeksi, sen jälkeen lumeksi ja johdattelun kautta mihin ne liittyvät tuli ymmärrys talvesta